Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 177 — Ljubljana, nedelja 8. avgusta 1943 — Cena cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim Jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. — Telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Finančni položaj Italije

Poročilo finančnega ministra Bartolinija na seji vlade

Rim, 7. avg. s. Finančni minister Eksc. Bartolini je podal včeraj na seji vlade naslednje finančno poročilo:

Začasne ugotovitve na dan 30. junija ob zaključku finančnega leta 1942/43 glede državnega proračuna nam kažejo tele zaključke: dohodkov 48.9 milijarde lir, izdatki 135.2 milijarde lir, primanjkljaj 86.3 milijarde lir. Stroški so razdeljeni tako: izredni vojni izdatki 81 milijard, pasivni presežek v normalnem poslovanju 5.3 milijarde lir. Upoštevati je treba, da je pri dokončnem zaključku računov zabeležiti znatno zboljšanje in moramo zaradi tega pričakovati, da bo naposled primanjkljaj normalne finančne uprave v letu 1942/43 nižji od 5 milijard.

V prejšnjih poslovnih letih so bili rezultati naslednji: primanjkljaj pri rednih stroških leta 1940/41 6254 milijonov in leta 1941/42 4028 milijonov; izredni vojni stroški leta 1940/41 57.735 milijonov, leta 1941/42 pa 71.318 milijonov. Skupni primanjkljaji so znašali leta 1940/41 62.989 milijonov, leta 1941/42 77.145 milijonov.

Kakor v vsaki vojujoči se državi so se tudi v Italiji vojni stroški večali od leta do leta. V rednem finančnem poslovanju se je presežek stroškov nad izdatki zmanjšal nasproti presežku iz leta 1940/41, z nadaljnjim zboljšanjem v preteklem finančnem letu 1942/43, kose lahko računa na poldrugo milijardo lir. Ogromno breme, ki ga predstavljajo vojni stroški in ki mu je treba biti kos z izrednimi sredstvi, se smatra v proračunskem položaju za normalno za vsa bremena, ki so odvisna od zadevnih operacij državnega zaklada. Na drugi strani pa se je položaj državnega zaklada čimdalje bolj slabšal.

Dne 31. maja 1941 je pasiva tega položaja prekašala 38 milijard in je nato postopno naraščala, dokler ni dosegla 30. junija t. l. 165.8 milijarde lir. Glede na to stanje je bil državni zaklad prisiljen, da se posluži obtoka zavoda Banca d'Italia čeprav je mogel tu in tam z razpisom posojil začasno olajšati svoj položaj. Dne 31. julija 1943 se je moral državni zaklad navzlic operaciji 5letnih zakladnih bonov, obrestovanih po 5%, ki so bili predloženi na vpis med 7. in 21. junijem in ki so skupno vrgli 11.272 milijonov lir, še bolj zateči k obtoku zavoda Banca d'Italia. V omenjeni dobi je razen naraščajočega pritiska vojnih zahtev negativno delovalo še znižanje za 894 milijonov lir pri obtoku rednih zakladnih bonov (od 56.247 milijonov na 55.353 milijonov) in znižanje za 216? milijonov pri upravi tekočih računov (od 54.860 milionov na 52.698 milijonov).

Večje posluževanje obtoka zavoda Bance d'Italia se je konkretno pokazalo v mesecu juliju z zneskom 10.383 milijonov, tako da se je dolg državnega zaklada nasproti novčanični banki v tem mesecu dvignil od 47.595 na 57.980 milijonov. Ta poslednja številka pa se nanaša samo na predujme, ki jih je dal zavod Banca d'Italia državi na račun zaklada. Ako se upošteva račun banke s konsorcijem za kredite na industrijske vrednote, ki se nanaša v skupnem znesku 34.241 milijonov, na cesije na kreditne papirje, izdane od zaklada, in na ugotovitvene kreditne ukaze vojaških uprav, nadalje na plačilo dnevnih podpor družinam vpoklicancev, plačil za javna dela in plačil vojnih naročil in drugih dobav, ki jih je večkrat izvršila neposredno ali posredno iz raznih naslovov banka sama, je razvidno, da je bil obtok banke, ki je 20. julija t. l. znašal 94.5 milijarde lir, popolnoma absorbiran od države.

Ob izbruhu sedanjega konflikta (1940) je denarni obtok znašal samo 25.3 milijarde lir, medtem ko je bil leta 1933 celo nižji od 20 milijard. Ogromno povišanje denarnega obtoka v zadnjem času, ki ga je treba pripisati izključno vojnim potrebam, je zelo nevarno, kajti obtok na račun države bi lahko imel za upnike obtoka, če bi ne bil zadržan, za posledico vedno bolj škodljivo inflacijo in bi dovedel do razpršenja lire z vsemi nepreračunljivimi socialnimi posledicami.

Da bi se zmanjšal primanjkljaj zaklada, se je bilo treba zateči tudi k razpisovanju javnih posojil, kajti v nasprotnem primeru bi bila pasiva neprimerno večja. Od zneska 96.143 milijonov dne 30. junija 1936 je znesek konsolidiranih in odplačljivih državnih posojih dne 30. junija 1940 narasel na 127.338 milijonov, dne 30. junija t. l. pa na 236.933 milijonov. K temu je dodati leteči dolg v znesku 168.890 milijonov, kar da skupni znesek notranjega javnega dolga v višini 405.823 milijonov, vse to pa brez upoštevanja sedanje vrednosti letnih obrokov, ki se nanašajo na dela in izvršena naročila kakor tudi na likvidirane ali že obračunane dajatve, kar vse je bilo v juniju 1939 cenjeno na 19.886 milijonov. Ta položaj je zares zelo resen, čeprav upoštevamo pri tem, da je zvišanje obtoka nedvomno omiljeno z znatnim tesavriranjem, vendar položaj ni mogel ostati brez vpliva na tržišče vrednostnih papirjev, zlasti državnih.

Trg industrijskih vrednostnih papirjev je še nadalje šibek, toda najbolj so okoliščine vplivale na državne papirje. Tečaji, ki so veljali za državne papirje, so bili kaj različni in celo uradne borzne tečajnice niso točno odražale tržnega razvoja, kar je imelo za posledico, da je bila deloma izločena blagodejna reakcija s povpraševanjem tistih, ki spričo visokih tečajev lahko izgube voljo, da bi papirje kupili spričo visokih dohodkov, ki si jih s takšnimi investicijami lahko zagotove. Jasna je torej potreba, da se disciplinira trg državnih vrednostnih papirjev. Bilo bi primerno, da se vrnemo k zdravemu kriteriju kupčevanja s temi papirji na borzah s posredovanjem borznih agentov. S tem ni izključeno, da banke nakupujejo te papirje v svojih poslovnih prostorih, kadar to smatrajo za potrebno, vendar le v manjšem obsegu. Sicer pa mora veljati pravilo, da delujejo kot posredniki, kadar gre za zneske večjega pomena, katerih trgovanje mora biti prepuščeno borzam.

Potek proračunskih dohodkov je bil tale: glavni dohodki so leta 1940/41 znašali 29.214 milijonov, leta 1941/42 33.412 milijonov, leta 1942/43 37.165 milijonov; povračila so dala leta 1940/41 700 milijonov, leta 1941/42 1298 milijonov, leta 1942/43 pa 1217 milijonov; razni dohodki leta 1940/41 4118 milijonov, leta 1941/42 3508 milijonov, leta 1942/43 pa 4644 milijonov; skupni dejanski redni dohodki so znašali leta 1940/41 33.033 milijonov, leta 1941/42 38.218 milijonov, leta 1942/43 43.027 milijonov; naknadni dohodki v zvezi z vojnimi stroški so znašali leta 1940/41 201 milijon, leta 1941/42 3006 milijonov, leta 1942/43 pa 5857 milijonov; skupno torej vsi dohodki leta 1940/41 34.234 milijonov, leta 1941/42 41.223 milijonov in leta 1942/43 47.884 milijonov.

Novo finančno leto 1943/44 se je začelo v težkem trenutku za usodo domovine. Navzlic temu kaže ugotovitev glavnih dohodkov za pretekli mesec julij kljub bolestni začasni izgubi po sovražnih silah zasedenega ozemlja na temelju najnovejših podatkov dohodek v znesku 3651 milijonov, kar pomeni porast 305 milijonov nasproti juliju 1942, ko so dohodki znašali 3246 milijonov in večjo vrednost v znesku 486 milijonov nasproti predvidenemu proračunu za isti mesec po sezonskem razvoju.

Čeprav je naš finančni položaj glede na stanje državnega zaklada resen in zahteva od nas, da se naposled izvrši stroga revizija stroškov, je vendar bistvene važnosti razvoj glavnih davčnih dohodkov, katerih gibanje je bilo v zadnjem petletju naslednje: dohodki od neposrednih davkov so znašali l. 1938/39 6625 milijonov, leta 1939/40 7234 milijonov, leta 1940/41 8914 milijonov, leta 1941/42 9548 milijonov in leta 1942/43 (po začasnih podatkih) 10.817 milijonov; takse in posredni davki na promet so znašali leta 1938/39 5993 milijonov, leta 1939/40 6187 milijonov, leta 1940/41 8954 milijonov, l. 1941/42 11.127 milijonov in leta 1942/43 (začasni podatki) 11.429 milijonov; carina in trošarine: leta 1938/39 6380 milijonov, leta 1939/40 6924 milijonov, leta 1940/41 6327 milijonov, leta 1941/42 6135 milijonov in leta 1942/43 6132 milijonov; dohodki od monopolov: leta 1938/39 3580 milijonov, leta 1939/40 3915 milijonov, leta 1940/41 4499 milijonov, leta 1941/42 6017 milijonov in leta 1942/43 (začasni podatki) 8213 milijonov; loterije: leta 1938/39 544 milijonov, leta 1939/40 523 milijonov, leta 1940/41 519 milijonov, leta 1941/42 508 milijonov in leta 1942/43 (začasni podatki) 673 milijonov. Skupno so torej glavne davčne panoge vrgle leta 1938/39 23.112 milijonov, leta 1939/40 26.729 milijonov, leta 1940/41 29.215 milijonov, leta 1941/42 33.412 milijonov in leta 1942/43 (začasni podatki) 371.655 milijonov.

Glede na neposredne davke je težko predvideti dviganje zemljiških davkov, ki so obremenjeni še z davčnimi dokladami v petkratnem znesku državnega obdavčenja (220 milijonov — 1200 milijonov) in z vrsto sindikalnih, podpornih in skrbstvenih prispevkov, ki bremene kmetijstvo s poldrugim milijonom lir. Nadalje ni računiti z naraščanjem hišnega davka, ki je vezan na blokado stanarin in na prepoved novih gradenj ter občutnih posledic letalskih bombardiranj. Na ta davek vplivajo danes tudi izselitve iz mest, vpoklici pod orožje in porazdelitve delovnih sil zaradi vojne. Dopolnilni davek počasi narašča in bo lahko naraščal še dalje, čeprav je treba upoštevati, da ima večina davčnih zavezancev na tem področju majhne dohodke (osem desetin davčnih plačil spada v prvo kategorijo, kjer znaša davek 1 do 2%). Samski davek bo lahko v sedanji višini dal največ 220 milijonov lir na leto. Donos davka na premoženje se bo lahko dvignil še za 50% in bo skupno vrgel 1800 milijonov lir na leto. K tem glavnim davkom je treba dodati še davek na nepremično premoženje, 2% plač, ki niso podvržene dohodnini, davek na nagrade upraviteljev in naposled davek na večje dohodke v zvezi z vojnim stanjem. Ta poslednji davek je pomembnejši izmed vseh drugih, ne le iz finančnih razlogov, temveč tudi zaradi davčne pravičnosti. Moja dolžnost je, da v zvezi s tem opozorim vlado na pomanjkanje osebja pri davčnih uradih, kar resno ograža davčno odmero in vpliva seveda tudi na davčni doprinos. V vojni l. 1915/18 so ti uradi lahko povsem normalno poslovali, ker je bilo vse osebje, zlasti konceptno, z najširšimi pogledi rešeno vojaške službe, odtlej pa se je davčni sistem skrčil samo na tri glavne davke. Mislim, da bo treba v tem pogledu nujno znova proučiti sedanji položaj.

Glede taks in posrednih davkov na promet kaže gibanje v zadnjem petletju znaten porast, toda tudi na tem področju bo treba še marsikaj storiti in v pogledu osebja moram samo ponoviti, kar sem že dejal. Predvsem bo treba na novo proučiti vprašanje vojaških oprostitev. Težavnejši je položaj v pogledu carin, kajti s tem, da se je obseg blagovne zamenjave skrčil ali popolnoma prenehal, se je donos na tem področju zmanjšal. Če se je v zadnjem petletju splošni carinski dohodek v glavnem obdržal, se je to zgodilo zato, ker so se skušali zvišati dohodki iz davka na proizvodnjo. Mislim, da se bo morala nova davčna politika opirati na to novo smer tudi po vojni, kajti mnogo področij je, ki bodo poklicana, da dajo svoj davčni prispevek, medtem ko bo treba na drugi strani znova pregledati vsa vprašanja davčnih oprostitev in olajšav, ki so zaradi težnje po blokadi nekaterih cen nanesle veliko škodo državni blagajni, ne da bi zaradi tega kupec občutil otipljiv blagodejni učinek. Prav tako se zdi, da bo treba znova proučiti nekatere pobude v okviru avtarkičnih prizadevanj, ki ne predstavljajo nič drugega kakor škodljiva iztirjenja, tudi v zvezi s tem, kar bi lahko označili za umestno avtarkično smer. Državni monopoli, ki tvorijo enega izmed temeljnih stebrov davčnega sistema, nudijo še nadalje naraščajoče dohodke v zares razveseljivi obliki in spričo tega lahko pričakujemo, da bomo v tekočem proračunskem letu dosegli na tem področju novo aktivno razliko. Brez pretiranega optimizma lahko torej predvidevamo, da se bodo dohodki v tekočem finančnem letu še nadalje znatno povečali.

Temu temeljnemu vprašanju javnih financ bo posvečena v bodoče glavna skrb tako zaradi potreb državne blagajne, kakor tudi zaradi izenačenja obremenitev nasproti naporom, ki jih zahteva veliki konflikt, v katerem je narod angažiran, in naporom, ki se bodo nadaljevali tudi v nelahki in nepredvidljivi povojni ureditvi. Največji pomen je treba pripisati čim prejšnji vzpostavitvi trdnega ravnovesja v rednem proračunu. In ker ta redni proračun zajema tudi bremena zadolžitve zaradi vojnih stroškov, predstavlja njegovo ravnovesje glavni znak konsolidacije javnih financ in davčne sposobnosti italijanskega naroda. Vsem težavam moramo gledati v obraz, ne da bi jih pri tem skušali zmanjšati ali prezreti. Redni proračun izkazuje deficit, toda zajema vsa bremena, odvisna od zakladnih operacij, ki so bile potrebne in so potrebne v zvezi z vojno. Potrebno bo dolgo in potrpežljivo delo, da bomo vzpostavili ravnovesje v tem pogledu, ako hočemo, da bomo lahko krili večje stroške, ki izhajajo iz vojne in ki smo jim lahko kos samo z zadolžitvijo, da bomo krili vsaj obresti, ki izvirajo iz njih, z varčevanjem pri drugih izdatkih in s povečanjem dohodkov, kajti upoštevati moramo, da zahtevajo trenutno vojni stroški približno 8 milijard na mesec.

Ob koncu vojne bomo morali biti kos plačilu vseh odloženih bremen (vojna naročila so razvrščena v anuitete na 10 let, dnevne podpore družinam vpoklicancev, ki predstavljajo breme 14 milijard lir na leto, pa so razdeljene na anuitete, odplačljive v 30 letih). Kriti bomo morali vse druge stroške, ki jih bo treba likvidirati in ki bodo prav gotovo precej visoki. K temu bo prišlo izplačilo vojne škode in stroškov za obnovo poškodovanih mest zaradi sovražnih napadov (ta škoda se danes ceni na približno 20 milijard), nadalje bodo prišla bremena zaradi demobilizacije, zaradi obnove trgovskega brodovja in zaradi splošnih potreb za gospodarsko obnovo naroda. Razen tega bo redni proračun moral prevzeti bremena za četudi skromno obnovo javnih del in bremena, ki so razdeljena na 30 letnih obrokov, nadalje bremena za vojne pokojnine in druga bremena, ki jih je danes še težko ugotoviti.

Davčni napor, ki ga bo moral prenesti italijanski narod, bo nedvomno zelo velik in moramo zato že sedaj uvesti strogo varčevanje vseh vrst izdatkov, ki niso zvezani z vojno. Predvsem bo treba dokončno zaustaviti politiko intervencij in podržavljenj in se postopno usmeriti k demobilizaciji mnogih neposrednih in posrednih udeležb države pri podjetjih. Število ustanov, ki so bile podpirane od države in pri katerih je bila država posredno ali neposredno udeležena, prekaša 200. Sama udeležba države pri delniških družbah in v industriji na področju premičnega državnega premoženja znaša nad 2 milijardi lir. Že samo te številke kažejo, da bo treba ves položaj znova proučiti in ga, bolj stvarno, kakor to dopušča sedanji trenutek, proučiti. Treba bo zavrniti vse zahteve po finansiranju, ki niso v zvezi z vojnimi potrebami, saj predstavljajo samo tiste, ki so bile že stavljene in ki se proučujejo, visoke številke, ki se dajo in se bodo morale omejiti. Prav tako bo treba znova in z novih vidikov proučiti ustanavljanje družb, zvišanje glavnic in razpisovanje obveznic, pri čemer bo treba vse državne uprave pozvati, da obvezno v naprej zaslišijo ministrstvo za finance glede financiranja družb ali ustanov, ki so pod njihovim nadzorstvom. Tudi vprašanje cen, s katerim so zvezana znatna bremena za državno blagajno, kakor tudi številna in znatna doplačila bo treba v novem političnem ozračju zasledovati pozorno in z vso potrebno previdnostjo, da bi se tako, kakor sem že imel priliko poudariti, izognili obremenitvam, ki jim ne stoje nasproti zanesljivi in primerni učinki gospodarske in socialne koristnosti za narod.

Razne govorice že dolgo razširjajo sovražniki ali izdajalci ali podpihovalci ali izkoriščevalci, ki bi hoteli na vseh področjih zmanjšati naš odpor in vplivati na šibke ljudi. Vse se izkorišča, tudi ukinitev liktorskega snopa kot državnega znaka. Potrebno je, da narod ve, da so javni dolgovi države sveti in da se morajo spoštovati, naj bo pečat na njih kakršenkoli, in da bodo do skrajnosti zaščiteni tisti, ki so zaupali državi in ji posodili denar, plod svojega oznojenega varčevanja. Morebitna bremena, ki bodo bremenila narod, bodo naložena pošteno. Predvidene obresti kakorkoli zaključenih posojil se morajo v redu odplačevati, glavnice ob določenih rokih vrniti in prav tako strogo spoštovati nagrade, ki so bile določene, in vsi pogoji, pod katerimi so bila posojila razpisana.

Davno že je bila ukinjena objava državnih računov in je bilo prepovedano razširjevanje njihovih številk. Od več strani je bilo slišati glasove o ponovni proučitvi vprašanja prepovedi objave statističnih podatkov gospodarskega, finančnega in kreditnega značaja, ki jih, kakor znano, redno objavljajo skoro vse vojujoče se države. Ako te številke prikrivamo, izzivamo s tem samo domneve o našem finančnem položaju, ki tudi v pristojnih, a neobveščenih krogih vodijo do sklepov, ki so daleč od resnice in od te na splošno celo slabši, pa tudi k desorientaciji strokovnjakov in množic, s čimer se daje samo orožje nasprotnikom in špekulantom. Zato mislim, da moramo tudi v tem pogledu nadaljevati politiko iskrenosti in premočrtnosti, ki edina lahko služi bistvenim interesom naroda in zdravi in učinkoviti obrambi naše valute. Zato moramo zopet začeti objavljati bistvene podatke o finančnem položaju države, o javnem dolgu, o prihrankih in emisijskem zavodu, in sicer v stalnih presledkih.

Obvestil sem vlado povsem odkritosrčno o glavnih podatkih finančnega položaja, v katerem je naša vlada našla državo. Nakazal sem pot, po kateri bi morali odslej stopati. Položaj je težaven, toda z odločnostjo v svojih sklepih, s pravično razdeljenimi žrtvami in s slogo bomo prav gotovo lahko premagali vse težave in upam, da me bo vlada potrdila s svojim soglasjem v težki nalogi, ki mi je bila naložena po zaupanju šefa vlade in po volji kralja. Vesel bom, ako bodo moje skromne moči mogle biti kakorkoli koristne državi.

Srditi boji na Siciliji

Močni napadi sovražnika zadržani — Sovražnikov parnik srednje tonaže zažgan, 1 križarka in 10.000-tonski trgovski parnik hudo poškodovana

Vrhovno poveljništvo. Vojno poročilo št. 1169:

Na Siciliji se je borba srdito nadaljevala v srednjem odseku bojišča. Nove močne napade sovražnika, ki so bili izvršeni ob močni uporabi topništva in oklopnih vozil, so čete Osi zadržale.

Nemška letala so napadala brodovje v severnih in vzhodnih vodah otoka ter zažgala en parnik srednje tonaže in hudo poškodovala 1 težko križarko in 10.000tonski trgovski parnik.

Letalski napadi sovražnika na Neapelj, Messino in na kraje v pokrajinah Salerno in Cosenza so povzročili manjšo škodo.

Protiletalske baterije v Neaplju so sestrelile en bombnik, neki drug bombnik pa je bil sestreljen v Bagnali (Reggio Calabria). General **Ambrosio.**

*

Pripomba. Doslej ugotovljene izgube med civilnim prebivalstvom zaradi letalskih napadov, omenjenih v današnjem uradnem poročilu, so tele: v Neaplju 2 mrtva in 6 ranjenih, v Messini 18 mrtvih in 52 ranjenih, v Eboliju in Battipagliji (Salerno) 15 mrtvih in 3 ranjeni in v Paoli (Cosenza) 19 mrtvih in 110 ranjenih.

Odbiti ruski napadi ob Doncu

Onemogočeni sovjetski poizkusi prodorov na področju pri Orlu

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 7. avg. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob Miusu in ob srednjem Doncu so se izjalovili krajevni sovjetski napadi.

Ob zgornjem Doncu in južnozapadno od Bjelgoroda so bili v hudih in menjajočih se borbah odbiti sovražnikovi napadi kljub sodelovanju močnih pehotnih in oklopnih oddelkov. Oddelki bojnih letal so v nizkih poletih napadali motorizirane sovražnikove čete, bojna in strmoglavna letala pa so uničila nad 100 z moštvom natovorjenih vozil.

V odseku pri Orlu so naše čete v hudih borbah in učinkovito podprte od letalstva onemogočile nadaljnje sovjetske poizkuse za prodore.

Tudi južnozapadno od Vjazme in južno od Ladoškega jezera so se vsi napadi sovražnika razbili ob obrambni sili nemških čet. Sovjetska vojska je včeraj izgubila 117 oklopnih voz na vzhodni fronti.

Na Siciliji je sovražnik napadel brez uspeha na dveh mestih fronte in je utrpel zopet občutne izgube. Oddelki bojnih letal so z dobrim učinkom napadali ladijske cilje na morju okrog Sicilije. Hudo zadete so bile 1 težka križarka in 2 večji trgovski ladji.

Angleška letala so preteklo noč posamič metala bombe na zapadno Nemčijo brez škode.

Pravi cilji boljševizma

Berlin, 7. avg. as: DNB je objavil besedilo tajnega povelja, ki je padlo v nemške roke, izdanega 18. febr. letošnjega leta poveljnikom 6. armade in 2. armade ter poveljstvu skupine sil generala Popova. V tem povelju, ki ga je podpisal Stalin sam kot komisar za obrambo, je rdeči ruski diktator razdelil sedanjo vojno na tri glavna razdobja. Prvo je razdobje umika, v katerem se je morala sovjetska vojska zaradi pomanjkljive priprave in izkušenosti umakniti pred nemškimi četami. Drugo obdobje je obdobje zmage, dosežene z uničenjem nemških armad in z vdorom rdeče vojske v nasprotnikovo ozemlje ter predstavlja zvezno točko med zmagoslavjem boljševiške vojske in začetkom tretje dobe. Tretjo dobo pa predstavlja uničenje svetovnega kapitalizma.

V trenutku, ko skušamo doseči naš drugi cilj vojne — piše dobesedno Stalin — moramo storiti vse potrebno, da kapitalizem ne bo izvedel za naše končne cilje, kajti če bi v nasprotju z našim pričakovanjem moralo biti drugo obdobje zavlečeno, bi imeli še potrebo po pomoči naših zaveznikov, ki bi morali odpreti drugo bojišče. Vsaka njihova sumnja do nas bi nas lahko oropala potrebne pomoči, ki jo nujno rabimo. Ne verjemite, da bi hoteli s temi ukrepi — piše nadalje Stalin v svojem dnevnem povelju — zavreči naša načela, mi ne bomo izdali naše stvari, ker edini naš cilj je in ostane svetovna revolucija, diktatura proletariata na vsem svetu. Kakor jaz ne bom pozabil na prisego, dano grobu našega učitelja Lenina, tako tudi vi ne smete pozabiti vaše prisege. Mi smo sklenili zavezništvo, ker je to bilo potrebno, toda naša pota bodo šla narazen, kakor hitro nam bodo hoteli naši sedanji zavezniki zaustaviti naš korak. Čimbolj se bliža ura končne zmage, tem večje bo delovanje komunistov vsega sveta, ki se bodo zvesti načelom, določenih od izvršnega odbora Kominterne, borili ob naši strani, pa naj so člani katerega koli naroda.

Tajno Stalinovo dnevno povelje se zaključuje z naslednjimi besedami:

»Vedno se zavedajte, da je naš cilj svetovna diktatura proletariata.«

Minister Azzariti o napovedanih spremembah civilnega in kazenskega zakonika

Rim, 7. avg. s. »Messaggero« objavlja razgovor svojega urednika z Eksc. Azzaritijem, ministrom za pravosodje, v zvezi z napovedanimi spremembami številnih zakonov ter civilnega in kazenskega zakonika.

Glede kazenske zakonodaje je minister izjavil, da bo treba sedanji zakonik bistveno spremeniti, da pa bo treba pri tem marsikaj ločiti. Nekateri zločini, ki predpostavljajo obstoj sedaj ukinjenih fašističnih organov, odpadejo avtomatsko; tudi nekatera pravila kazenskega prava, ki so izrazito fašistično navdahnjena, bodo morala odpasti. V tem pogledu pa bo potrebna skrbna in vestna predelava, ki se bo začela brez oklevanja, ki pa ne bo mogla biti dokončana v kratkem času, predvsem zato, ker nekaterih sprememb, kakor n. pr. ukinitve smrtne kazni, ni mogoče izvršiti med vojno.

Na vprašanje, ali bo mogoče vzpostaviti določbo o pravici obtoženca zaradi žalitve, da dokaže v svoj zagovor resnico ali obče znanje dejstva, pripisanega žaljeni osebi, kakor se je glasila ta določba že v zakoniku iz l. 1889, in ki je v dobi svobode tiska pogosto služila za ovajanje prekrškov oseb na vodilnih političnih mestih, je minister odgovoril, da bo tudi ta stara določba predmet ponovne proučitve po končani vojni, in je pripomnil, da ni mogoče v vojni dobi dopustiti neomejene svobode tiska, ker bi bila v nasprotju z nujnostjo cenzure, ki jo zahtevajo višji razlogi.

Glede drugih kazenskih in priložnostnih zakonov je Eksc. Azzariti dejal, da jih bo mogoče pregledati, vendar v zvezi s potrebami sedanjega težkega trenutka. Glede reforme civilnega zakonika ni mogoče prikriti težav pri uporabi novega postopka, ki ni naletel na splošne simpatije advokatov. Ti so namreč mnenja, da ovira njihovo delovanje in da daje vodilne pravice preiskovalnemu sodniku, vendar sem prepričan, da sodniki niso nikdar zlorabili njim danih pravic. Sicer pa, če se bo po izkušnjah ugotovilo, da so se pojavile neprijetnosti, bodo te odstranjene. Na drugi strani bi bilo nesmiselno odpovedati se tehničnim izboljšanjem samo zaradi tega, da bi se vrnili v prejšnje stanje, zlasti, kadar gre za notorično nesodobne oblike.

Na vprašanje o članih posebne komisije za ugotovitev nagle obogatitve v dobi preteklega režima je Eksc. Azzariti dejal, da imena teh članov še niso znana, da pa bodo vsekakor osebe, ki bodo poklicane na to visoko mesto, izven suma v vsakem pogledu. Država se lahko zanaša, da bodo sodniki, ki bodo člani te komisije, po svoji poštenosti in svojih sposobnostih naleteli na splošno odobravanje. Dodal je, da bo komisija prejemala ovadbe od policije in finančnih oblasti in da ne bo mogoče odtegniti preiskavi tudi pridobljenega premoženja.

Na vprašanje, ali bodo obnovljene advokatske in prokuratorske zbornice, je minister odgovoril, da ostanejo za sedaj v življenju sindikati, na čelu katerih bo minister za korporacije v sporazumu s pravosodnim ministrom postavil osebe, ki imajo v moralnem pogledu vse pogoje, da jih bodo odvetniki sprejeli. Naposled je na vprašanje glede sedanjega položaja političnih kaznjencev pojasnil, da so tri kategorije kaznjencev, in sicer najprej kaznjenci, ki so na razpolago oblasti javne varnosti, potem kaznjenci, ki so bili na razpolago sodni oblasti (skoraj vselej posebnega sodišča), in obsojenci. Za prvo kategorijo je policija že odredila, da jih izpuste na svobodo, glede druge kategorije je v tem pogledu pristojna vojaška oblast po ozemlju, da ukrene potrebno in da v posebnih primerih odredi začasno svobodo, ki je posebno sodišče ni nikdar dopuščalo; glede tretje kategorije, za obsojence, ki jim je že bila določena kazen, pa ostane v veljavi postopek Kraljeve pomilostitve in je pravosodno ministrstvo že dalo navodila za takojšnje ukrepe. Seveda pa se ne sme zamenjati antifašističnih političnih obsojencev z obsojenci za zločine proti državi (defetizem, vohunstvo itd.), proti katerim se mora uporabiti zakon brez usmiljenja.

Upravne spremembe

Rim, 6. avg. s. Z odredbo se razpušča guvernerstvo Dalmazije, prefekti pokrajin Zara, Spalato in Cattaro pa bodo odslej opravljali svoje funkcije v podrejenosti notranjemu ministrstvu na podlagi veljavnih zakonov in predpisov, vzporejajoč v odnosu s sedanjimi okoliščinami svoje delo po navodilih vojaških oblasti. Zaradi teh okoliščin sta pokrajini Zara in Spalato dodeljeni XVIII. armadnemu zboru. Pokrajina Zara pa VI. armadnemu zboru. Prefekta Gaspare Barbera iz Zare in Valerio Paolo Zerbino iz Spalata sta upokojena.

Kronika

Nebesni pojavi v avgustu

Letošnje leto beleži malo mrkov, vidnih v naših krajih. Dne 20. februarja, prav zarana, ko smo še spali, je delno mrknila Luna, drugi njen delni mrk pa bo 15. t. m. ob ugodnejšem času. Ta dan polna luna ne bo vzšla na jugovzhodu kot okrogla plošča, marveč kot rdečkasta krogla, ki bo delno že potopljena v senco Zemlje. Mrk se bo pričel ob 19. uri 59 minut poletnega časa, vendar vzide polna luna v naših krajih šele četrt ure pozneje. Bolj in bolj bo Zemlja zasenčevala Luno in ob 21 28 bo dosežena sredina mrka: Luna bo do 88 % svojega premera potopljena v senco Zemlje. Od polne lune bo ostal le še tenek, izredno zanimiv srp. V tem času, ko bo dosežen višek mrka, bo mogoče tudi lahko opazovati svojevrsten pojav, ko bo viden tudi zasenčeni del Meseca v rožnatem siju. Ob 22·58 bo čarobna igra pri kraju in polna luna bo nemoteno svetila iz ozvezdja Kozoroga na Zemljo.

Nenavadno naključje je, da nastopijo v avgustu tri glavne Mesečeve faze: prvega smo imeli mlaj, 15. t. m. bo polna luna in 30. t. m. bo spet mlaj. Prvega je mlaj povzročil obročast sončni mrk, ki ga pa pri nas nismo mogli opazovati, ker se je odigraval zgolj v območju Južnega morja in Indijskega oceana. Mlaj 30. t. m. pa ne bo mogel več povzročiti mrka, ker bo že mimo sonca na severni strani.

V nočeh okrog 10. avgusta lahko kakor vsako leto opazujemo številne utrinke zvezd. Zlasti lepo se zvezde utrinjajo v poznih nočnih urah, ko Mesec že zaide. V teh nočeh se pojavljajo svetli glasniki roja Perzeidov, najzanesljivejšega roja utrinkov, ki vsako leto ob tem času poživlja noči. Prav za prav je to razburljiv dogodek, če vemo, da so to posledice trčenja s kometom. Že pred desetletji je bilo dokazano, da drevijo Perzeidi po poti kometa 1862/III. Vsako leto sredi avgusta, ko Zemlja križa pot tega kometa, trčimo s kometovimi ostanki, raztresenimi vzdolž vse poti, in potem se v najvišjih zračnih plasteh svetlikajo ti drobci kot zvezdni utrinki. Treba je le malo potrpljenja in že vidimo, kako se zdaj tu zdaj tam neslišno utrne zvezda, zasije na nočnem nebu in izgine prav tako naglo v neskončnost, kakor je bila prišla.

O planetih velja povedati, da izgine Venera, ki nam je cele mesece kot Večernica olepševala slovo o dneva, v avgustu v sončnih žarkih, zato pa vzhaja na vzhodu Mars vedno bolj zgodaj kot krasna rdečkasta zvezda: na koncu meseca ga bomo lahko posebno lepo opazovali že ob 23. uri poletnega časa. Najdemo ga v bližini Plejad, v Biku, in bo od tedna do tedna svetlejši, ker se naglo bliža Zemlji. Ob eni zjutraj vzide tudi Saturn, ki stoji na meji med Bikom in Dvojčki, in v jutrnjem somraku se spet pokaže tudi Jupiter.

V nočeh brez mesečine proti koncu avgusta ne bomo pozabili opazovati Rimske ceste, ki nam bo razkazovala svoje najsvetlejše zvezdnate meglice v polnem sijaju. Takrat bo nebo prepolno skrivnostnega čara, saj nam bo razodevalo vse svoje veličastje. Rimska cesta z milijardami sonc je bistvo velike prostorninske razporeditve v našem sončnem sistemu.

*

* **Prekrstitev rimskega Fora.** »Messaggero« priporoča komisiji za toponomastiko, ki ima v evidenci preimenovanje ulic in trgov, naj se dosedanji »Foro Mussolini« prekrsti v Forum 25. julija, ker pomeni ta dan važen preokret v najnovejši zgodovini Italije.

* **Nov prefekt v Goriziji.** V Gorizijo je prispel novi prefekt dr. Torquato Carnevali. Prefekt se je takoj odpeljal na svoje službeno mesto in prevzel posle.

* **Povratek v domovino.** Po 17 letih odsotnosti v Franciji se je vrnil v Rim bivši poslanec Cipriano Facchinetti, po poklicu novinar. Facchinetti je bil zaradi svoje pripadnosti načelom demokracije izgnan iz Italije ter je moral iskati zatočišče v tujini.

* **Posebna oddaja vatikanskega radia za Sicilijo.** Iz Rima poročajo, da je začel vatikanski radio oddajati posebna poročila za Sicilijo. Prvo takšno poročilo je bilo oddano v sredo 4. avgusta in se bo ponavljalo vsak dan. Trajanje vsakega poročila je določeno na 15 min.

* **Smrt dveh vitezov železnega križa.** Na vzhodni fronti sta padla nadporočnik Günther Schmid, vodja oddelka strmoglavnih letal, in stotnik Hans Brandt, poveljnik bataljona v oklopnem polku. Oba sta bila odlikovana z viteškim križcem železnega križa.

* **Povratek Salandrovega sina.** V Benetke se je vrnil te dni po 15letni odsotnosti v Bruslju advokat Mario Salandra, sin bivšega predsednika italijanske vlade Antonija Salandre.

* **Prepoved o hazardnih igrah,** ki je bila že doslej v veljavi, je bila od nove vlade potrjena, poleg tega je določeno, da se kazni za igralce, ki bi jih zasačili pri takih igrah, potrojijo.

* **Specialna potna dovoljenja za potovanja na Fiume.** Od 1. septembra t. l. dalje bodo morale vse osebe, ki bodo hotele potovati na Fiume, Sussa, v Abbazio in Mattuglie, imeti posebno potno dovoljenje od pristojnih policijskih oblasti.

Brezplačno zdravljenje pri sanitetni avtokoloni

Visoki Komisarijat sporoča, da bo sanitetna avtokolona vršila brezplačno zdravstveno službo:

v Šiški in Dravljah (v šoli v Zgornji Šiški) v dneh 9., 10., 11., 12. in 13. avgusta od 8. do 12. in od 16. do 18.30,

na Lavrici v dneh 16., 17., 18., 19. in 20. avgusta od 8. do 12. in od 16. do 18.30 ter

pri Devici Mariji v Polju v dneh 23., 24., 25., 26. in 27. avgusta od 8. do 12. in od 16. do 18.30.

IZ LJUBLJANE

u— **Viharna noč** je sledila soparnemu petku. Po kratkem popoldanskem deževju je bilo še nekaj vročih sončnih ur, zvečer pa se je nebo črno zamrežilo in je začelo spet deževati. Toda naliv je bil kratkotrajen. Spet so nad Ljubljano zasijale zvezde, a tam na zapadni strani so se neprestano razgrinjale ogromne bliskavice. Bilo je okrog 22. ure, ko se je pričela fantastična nočna igra, vendar pa je bil višek dosežen okrog 2. zjutraj. Veter je žvižgal okrog voglov, bliski so obsevali ozračje in zdaj v dalji, zdaj bliže je votlo grmelo. Večkrat je tudi deževalo, vendar je naliv trajal vselej le krajši čas. Ko pa se je začelo daniti, se je tudi noč umirila. Nastalo je mračno, megleno, ohlajeno jutro. V petek čez dan smo zabeležili 19.3 stop, v soboto zjutraj pa 13.7 stop. C. Barometer je napravil izredno zanimivo krivuljo. Od 760 se je do jutranjih ur v cikcaku dvignil na 764 mm. Sobotno dopoldne nam je spet prineslo dež.

u— **Diplomirana sta bila** na pravni fakulteti v Ljubljani gospoda **Gregorič Franc** iz Breginj in **Škulj Alojzij** iz Kaplanovega. Čestitamo!

u— **Na I. ženski realni gimnaziji v Ljubljani** je polagalo višji tečajni izpit v juliju t. l. 94 rednih pripravnic in 3 privatistke. Oproščenih ustnega izpita (z debelim tiskom) je bilo 39 pripravnic. Po uspehu pa je položilo izpit: 14 z odličnim, 55 s prav dobrim in 26 z dobrim uspehom. Dve pripravnici imata popravni izpit. Izpričevalo v višjem tečajnem izpitu so prejele: **Accetto Jakobina**, Belingar Milijana, Bogataj Armida, **Bezlaj Veronika**, Ciafarin Marija, **Dostal Sonja**, **Feldin Marija**, Gaberšček Ivana, **Hrovat Anica**, Jurca Sonja, Klemenc Milena, **Kobal Marija**, Kocutar Ema, Komar Jelena, **Kovač Ljerka**, **Lavrenčič Marija-Ana**, Medveš Marija, Metelko Karolina, **Mravljak Vera**, **Petrič Antonija**, Plesničar Tatjana, Polajnar Ema, **Samec** Ana, Skvarča Mirjam, **Slemenšek Elizabeta**, Strnad Valerija, Sušnik Dragojila, **Suškeršič Viljemina**, Tič Jasminka, **Thomann** Erna, Trcha Eva, Virant Zdenka, Vrhovec Janja, **Vričko Ana**, Zibret Marija, **Kraus** Frančiška, **Bartol Zdenka**, Besov Marija, Bricelj Elizabeta, Boštar Veronika, Flis Olga, Golobič Lidija, **Gros Marija**, Javornik Marija, Kelnerič Marija, Kocutar Vida, **Kopriva Tatjana**, **Kozak Vlasta**, **Mejač Elizabeta**, Mencej Ljudmila, **Oblak Vida**, Pavšek Jožica, Pečnik Vera, **Pire Anastazija**, Pire Angela, Potisek Alojzija, Prelc Mira, Ribarič Vida, **Robič Mira**, Stibilj Marija, Suša Ljudmila, **Šašelj Marija**, **Šiška Marija**, **Turk Marija**, **Ambrožič Nada**, Bole Majda, **Dreu Marija**, Hacin Tatjana, Ivačič Zofija, Kozelj Vida, **Koščak Marija**, Krištof Božena, Kunčič Milojka, Lipovšek Vera, **Makovec Ljubica**, Pavletič Grozdana, Pavlica Marija Dušana, Pecinić Miroslava, Pucihar Marija Ana, Rajh Breda, Saršon Miroslava, **Skok Marija**, **Suilč Olga**, Šimenc Frančiška, Šinkovec **Dimitra**, **Toni** Ana, Ujčič Zdenka, Velkavrh Vida, **Vozel** Justina, Zalaznik Marija, Zalokar Marija, Zupan Sonja, Dolinar Ludmila, Rosti Alice.

u— **Naše gospodinje vlagajo kumarice,** zato jih utegne zanimati naslednji nasvet v »Sadjarju in vrtnarju«: Kako vlagamo kumare, da ostanejo trde? Takole: Kakor hitro smo jih oprali, jih vložimo v steklene ali pa tudi lesene posode. Dodamo popra, čebule, šalotke in pehtrana. Če katere navedenih dišavnic ni, dobrota vloženih kumar ne trpi. Med vlaganjem skuhamo enake dele močnega kisa in vode ter dodamo na vsake 4 litre mešanice 300 gramov soli. Po kuhi damo še 10 g vinskega kamna. Z ohlajeno tekočino zalijemo vložene kumare, da so z njo pokrite, in zavežemo s pargamentnim papirjem ali celofanom. Na hladnem in zračnem kraju postanejo dobre do prihodnjih.

u— **Poroka.** Dne 4. t. m. sta se poročila v cerkvi sv. Frančiška v Šiški g. dr. Valenti Davorin, zdravnik in gdč. **Iva Kochova,** zasebna uradnica. Bilo srečno!

—u **Sv. maša za blagopokojno gospo Srebotnjakovo** iz Sv. Petra v Savinjski dolini bo v ponedeljek 9. t. m. v tukajšnji stolnici pri oltarju Marije Pomagaj z Brezij ob 9. uri. Opravil jo bo njen ožji rojak. Rojaki vljudno vabljeni.

u— **Jubilejna razstava slik V. Skružnega** bo odprta samo še v nedeljo 8. avgusta od 9. do 12. in od 14.—19. ure. Cesta Viktorja Emanuela III (Bleiweisova) št. 13.

u— **Nedeljsko zdravniško dežurno službo** bo vršila od sobote od 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jožica, Ljubljana, Pleteršnikova ulica 13, telefon 47-64.

u— **Ginekolog dr. Pavšič Ivan,** zopet redno ordinira.

u— **Direkcija državne trgovske akademije** sprejema prijave za vpis v I. razred do 31. avgusta vsak delavnik med uradnimi urami. Podrobnosti na uradni deski.

u— **Na državni trgovski akademiji** se začno počitniški tečaji italijanskega jezika v ponedeljek 9. t. m. ob 8. uri. **Obisk** je obvezen za vse dijake(-inje), ki imajo **popravni** ali razredni izpit iz italijanščine.

u— Na I. moški **in I. dekliški meščanski šoli v Ljubljani (Prule)** se prično počitniški tečaji italijanščine v ponedeljek dne 9. avgusta ob 8. uri. Za učence(-nke), ki imajo popravni izpit iz italijanščine, je obisk teh tečajev obvezen, obiskujejo pa jih lahko tudi drugi učenci(-ke).

u— **Drž. tehniška srednja šola** obvešča učence vseh oddelkov in letnikov, da se pričnejo pripravljalni tečaji za popravne izpite iz italijanščine v ponedeljek 9. avgusta ob 8. uri. Prizadeti učenci naj se javijo ob navedeni uri v učilnici št. 16/I, kjer jim bo objavljen razpored tečajev. — Osebne izkaznice naj dvignejo učenci najkasneje do 18. t. m. dopoldne med 9. in 11. uro v direkcijski pisarni; po tem roku bodo nedvignjene izkaznice vrnjene mestnemu poglavarstvu. Učenke bodo prejele osebne izkaznice pozneje.

u— **Dijaki-inje!** Popravni izpit boste najbolje položili, če se vpišete v Specialne strokovne instrukcije za gimnazije, **Kongresni trg 2. Pričetek pouka 9. t. m.**

u— **Stenografski in jezikovni tečaji — novi —** prično dne 9. t. m. Interesente vabimo k vpisu. **Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2.**

u— **Pripravljamo najboljše in najvestneje dijake(-inje) za popravne izpite.** Prav tako tudi privatiste. Prijavite se čim preje: **Korepetitorij,** Mestni trg 17/I.

u— **Stenografski počitniški tečaji za začetnike** in napredne prično dne 9. avgusta. Informacije: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Srednješolci-ke, akademiki-čarke!** Počitniški strojepisni, stenografski tečaji prično 9. avgusta. Najvažnejša praktična predmeta! Informacije: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Učite se strojepisja!** Novi tečaji prično 9. avgusta. Največja moderna strojepisnica. Učnina zmerna. Informacije: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

u— **Pozor! Frontalini harmonike** vseh vseh velikosti imamo zopet na zalogi. Frontalini harmonika je inštrument prvovrstne kvalitete. Everest, Prešernova 44.

u— **Najlepši spomin — fotografska povečava,** tudi po vsaki stari sliki. FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova 6.

u— **Pred nakupom harmonik** si oglejte veliko izbiro prvovrstnih harmonik (klavirske, diatonične, kromatične) pri »Everest«, Prešernova 44. Prodaja po nizki ceni in proti garanciji.

— **Premog in drva pri** tvrdki »Gorivo«, Karlovška 8. Telefon 34-57. Lastnik Lojze Jerančič ml.

u— **Viška sadjarska sušilnica** je pričela z obratovanjem v Rožni dolini XVII/1.

Z Gorenjskega

Vseučiliški profesor v pokoju in dvorni svetnik dr. Edvard Martinak je umrl v Celovcu v visoki starosti 84 let. Bil je po rodu iz Varaždina, študije pa je dovršil na graškem vseučilišču, na katerem je potem dolga leta predaval pedagogijo. To je bila sploh prva pedagoška stolica na nemških univerzah.

»Vsakdo sodeluje!« Da bi obrati čim bolje delovali, je Nemška delavska fronta započela na Koroškem in na Gorenjskem posebno akcijo z geslom: »Vsakdo sodeluje!«. Doslej je bilo 30 zborovanj po obratih ter so govorili: deželni socialni upravnik Berger ter okrožna voditelja dr. Hochsteiner in dr. Pototschnigg.

V Lavantinski dolini so se združila vsa električna podjetja z elektrarno v Volšperku. Volšperški župan Thonhauser je lahko na občinski seji poročal o ugodnem stanju občinskega gospodarstva in o smotrni elektrifikaciji vse Lavantinske doline.

Trgovska zborovanja. Vključitev Gorenjskega v nemško državno področje zahteva posebno skrbstvo za gorenjsko trgovstvo. V ta namen je bilo zadnji čas v vsakem gorenjskem okraju in v vsakem gospodarskem središču po pet zborovanj, na katerih so razpravljali o nemški trgovini.

Prihodnja »Dobra knjiga«, ki bo izšla sredi tekočega meseca, bo delo znamenitega zdravnika holandskega rodu PAULA DE KRUIFA

„Borci proti smrti"

Paul de Kruif je bil že s 26 leti univerzitetni profesor za bakteriologijo in je s svojimi deli že zgodaj zaslovel v znanstvenem svetu. Prežet je s strastno voljo, boriti se s sovražniki življenja, reševati trpeče in napraviti razumljiva in dostopna velika odkritja, na katerih sloni moderna medicina. Sleherni njegov spis je kakor junaški ep. Z elementarnostjo, ki pritegne še tako hladnega bralca, zvest dejstvom in vendar s fantazijo, ki preseneča, pripoveduje de Kruif nenavadne usode raziskovalcev, ki so si drznili upreti se epidemijam, lakoti in smrti in so s tem postali vzorniki za cele generacije. Kruif pozna romantično veličino tega žrtvovanja. Zdravnike in izumitelje opisuje kot ljudi, ki jim ni bilo tuje trpljenje samote, razočaranja in zmot; celo najbolj tragične momente pa osvetljuje s pogumnim, moškim humorjem. Vrsta »borcev proti smrti« sega od tragičnega Semmelweisa, odrešenika mater, preko Bantinga, izumitelja insulina in Minota, ki je ukanil morilne krvne bolezni, pa vse do Finsena in Rollierja, ki sta kradla sončno luč, da bi reševala ljudi v nesreči. Vsako poglavje se bere kot napet roman.

Naročite se na knjižno zbirko »Dobro knjigo«! Naročnike sprejema uprava »Jutra« in »Slovenskega naroda« v Ljubljani, Puccinijeva 5.

Spodnje Štajersko

Utonila je v Donavi. Poročali smo o smrti 21letne Tite Kodričeve iz Frama. Mudila se je na Dunaju in se je šla kopat v Donavo. Nenadno so jo potegnili s seboj valovi nekega vlačilca. Tita se je menda onesvestila in se ni mogla več rešiti. Truplo so kmalu našli in so pokojnico prepeljali na pokopališče v Framu.

Obsojena poštarica. Rozina Nemetz, poštarica v Št. Janžu, doma iz Maribora, si je prilastila več pošiljk in se je med drugim poslužila nekaterih tujih oblačilnih nakaznic. V Gradcu je bila zdaj obsojena na šest mesecev ječe.

Samo lastnoročno pisane oporoke so odslej veljavne tudi na Spodnjem Štajerskem. Pisec oporoke mora sestaviti testament v natančno predpisani obliki in ga mora lastnoročno podpisati.

Odlikovana sta bila grenadirja Jože Dolaj iz Šobra in Franc Pavlič iz Koroške vasi, oba z železnim križcem 2. stopnje. Pavlič je bil tudi povišan.

Vsi krajevni kmečki vodje ptujskega okraja so bili v nedeljo povabljeni na izlet, da si ogledajo nekatere farme za rejo kokoši. S tremi tovornimi avtomobili se je odpeljalo okrog sto gospodarjev ter so obiskali nekatera gospodarstva pri Arnovžu, na Dorneku, v Laznici in v Dolnjem Rakiču pri Cmureku.

S **senenega voza** je padel 59letni Vincenc Šoštarič iz Maribora in se precej polomil. Z jablane pa je padel 7letni Roman Beigott s Pobrežja in si zlomil nogo. Pri padcu se je ponesrečila 63letna trgovčeva vdova Ivana Gajškova iz Maribora. Pri delu sta se ponesrečila 40letni Alojz Slanc in 48letni Jakob Krebs iz Studencev.

Roseggerjeva razstava, ki je bila pravkar zaključena v Gradcu, bo v oktobru prepeljana na Dunaj, potem pa bo na ogled v raznih spodnještajerskih krajih.

Namestu bika je prestrelil sebe. Pri mesarju Jakobu Črešniku v Mariji Devici v Puščavi (v Dravski dolini) uslužbeni 31letni pomočnik Jože Satler iz Činžata je hotel pred zakolom podreti bika s strelom iz samokresa. Po nesreči pa je samega sebe ustrelil v prsi. Smrtnonevarno ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Iz Hrvatske

Upokojen general. Vodja državnega delovnega urada general Ferdo Halla je bil upokojen.

Knjiga o junaštvih hrvatskih prostovoljcev. Te dni je izšla iz tiska knjiga Franje Bubaniča z naslovom »Hrvati-junaki vzhoda«. V knjigi je Bubanič zbral več reportaž iz borb hrvatskih letalcev na vzhodnem bojišču. Knjiga ima na uvodnem mestu Poglavnikov govor, ki ga je imel 21. decembra 1941, ko je nagovoril na rusko bojišče odhajajoče prostovoljce.

Priznanje hrvatskemu znanstveniku. — Vseučiliški profesor dr. Juraj Körbler je prejel od fizikalno-medicinskega društva v Erlangenu diplomo dopisnega člana v znak priznanja njegovih zaslug za znanost.

Nov odbor Društva hrvatskih književnikov. Na nedeljskem občnem zboru Društva hrvatskih književnikov je bil v tajnem glasovanju za predsednika soglasno izvoljen dr. Mile Budak. Podpredsednika sta dr. A. Bonifačić in dr. Branimir Livadić, tajnik Vinko Kos, blagajnik Zlatko Milković, odborniki pa Marijan Matijašević, Slavko Ježić, Ivan Softa, Dragutin Tadijanović, Vladislav Kušan, dr. Ljubomir Maraković, Olinko Delorko in dr. Ante Dean.

Zlonamerna propaganda. V daljšem članku se »Nova Hrvatska« bavi s problemom zapuščene dece in ob tej priliki navaja zločinske laži sovražnikov hrvatskega naroda, ki širijo neresnične trditve, da nemški vojaki in ustaši love po zagrebških ulicah otroke, jih jemljejo iz vozičkov pred očmi mater, vlamljajo v stanovanja in odnašajo dojenčke iz zibelk, ki jih potem ubijejo, da bi njihovo kri uporabili za zdravljenje ranjencev. Članek se končuje, da je policija že prijela več oseb, ki so širile take vesti in da bodo najstrožje kaznovane. Njihova imena bodo tudi javno objavljena.

Pošiljke živil na obalno področje. Ministrstvo za narodno gospodarstvo je zaradi olajšanja prehrane otrok na obalnem področju dovolilo pošiljanje poštnih paketov z nepokvarljivimi živili v teži do 5 kg ne glede na obstoječe predpise o prometu z živili. Omenjeni paketi se lahko pošiljajo z vseh poštnih uradov v državi na kakršnokoli postajo na področju velikih žup Cetine in Dubrave ter otoka Paga.

Hrvatske tvornice lahko konzervirajo okoli 1.500 vagonov povrtnine. Konzerviranje in predelava povrtnine se je začela zlasti zadnja leta močno razvijati. Kapaciteta obstoječih strojev, ki so bili v teku lanskega leta postavljeni na raznih krajih in ki jih bodo še nabavili, bo po pisanju hrvatskih listov znašala letno 1.500 vagonov razne povrtnine.

Nov vojni davek. Z zakonom, ki je nedavno stopil v veljavo, je bil vojni davek na Hrvatskem določen v višini 30 odstotkov direktnih davkov. Davkoplačevalcem, ki plačujejo samo uslužbenski davek, se zaračuna 20 odstotkov novega davka.

Nove cene za električni tok v Varaždinu. Ravnateljstvo mestne elektrarne v Varaždinu je na svoji zadnji seji določilo naslednje cene: Od 1. avgusta se bo zaračunaval električni tok za razsvetljavo po 28 kun, za industrijski pogon po 11 kun, in za gospodinjstvo po 8 kun za kilovatno uro.

3386 zaposlenih grafičnih delavcev. Po najnovejših podatkih je zaposlenih grafičnih delavcev na področju Nezavisne Države Hrvatske 3386. Izmed njih je 692 ročnih stavcev, 616 knjigoveških delavk, 341 knjigovezov, 328 pomožnih tiskarskih delavcev, 268 strojnih stavcev in 222 strojnikov.

Tramvaj jo je podrl. Na Savski cesti v Zagrebu je pred dnevi podrl tramvaj 17letno delavko Marijo Dragičevo, ki je prečkala ulico. Dobila je poškodbe na glavi in so jo morali z reševalnim vozom prepeljati v bolnišnico.

Verska svečanost za otročiče

Škofijski pripravljalni odbor petih prvih sobot nas naproša, da objavimo naslednje

ŠKOFOVO VABILO STARŠEM

Spoštovani starši!

Praznik Marijinega Vnebovzetja je eden glavnih praznikov brezjanske Marije Pomagaj. Ker imamo njeno sliko v stolnici, vabim za ta dan starše, da popoldne ob štirih, oziroma ob petih pripeljejo svoje otročiče predšolske starosti v stolnico pred podobo Marije Pomagaj, da dobe poseben blagoslov za otroke in jih posvete Njenemu brezmadežnemu Srcu.

Koliko potrebujejo družine božjega blagoslova in posebne božje pomoči za pravo krščansko vzgojo otrok, da bo iz stisk in gorja sedanjosti zrastel nov red k lepšemu in mirnejšemu življenju! Katera družina si ne želi posebnega Marijinega varstva in vodstva, posebno še v teh negotovih dneh?

V moči Jezusovega blagoslova in pod varstvom Marijinim naj rastejo Vaši otročički, Vam v veselje in tolažbo, sebi v srečo in Bogu v čast.

† GREGORIJ ROŽMAN.

*

Iz navodil pripravljalnega odbora posnemamo:

Blagoslov in posvetitev otrok bo v nedeljo, 15. t. m., v stolnici. **Ob 4. popoldne** so na vrsti župnije: stolna, frančiškanska, Sv. Jakob, Trnovo in Vič, **ob 5. popoldne** pa župnije Sv. Peter, Moste, Bežigrad, Šiška in Zg. Šiška.

Blagoslov in posvetitev sta namenjena vsem otrokom predšolske dobe, torej tudi dojenčkom. Poskrbljeno bo, da bodo mogle matere tudi z vozički v stolnico.

Posvetitev otrok Srcu Marijinemu bodo s škofom brali v imenu otrok njihovi starši. Besedilo posvetilne molitve dobe matere pri prihodu v stolnico.

Reditelji v stolnici bodo gg. stolni vikarji in bogoslovci. Ravnajte se po njihovih navodilih!

Iz Srbije

Upokojen vseučiliški profesor. Predsednik vlade je na predlog ministra prosvete upokojil rednega profesorja beograjskega vseučilišča dr. Jurija Cremošnika.

Obrestna mera pri poštni hranilnici. Finančni minister je odredil za hranilne vloge pri poštni hranilnici s 1. julijem naslednjo obrestno mero: 2% na vloge brez odpovednega roka, 2¼% na vloge z enomesečnim, 2.5% na vloge s polletnim, 3.5% pa na vloge s celoletnim odpovednim rokom.

Umrla vzorna prosvetna delavka. Nedavno je umrla Mara Luković-Strahinjić, učiteljica, ki je svoje življenje posvetila ne samo prosvetnemu delu v šoli, ampak tudi med narodom. Po vsej južni Srbiji in Šumadiji je prirejala po vaseh kmetske gospodinjske tečaje, ki so mnogo pripomogli k povzdigi prosvetljenosti kmetskih žena.

Brezvestni špekulanti. Oblasti so prišle na sled špekulantskim črnoborzijanskim poslom, ki sta jih vršila lastnik rudnika »Zvizda« in velikega mlina pri Ubu Mileta Vukosavljević in upravnik rudnika Milan Krnta. Jemala sta moko, ki bi jo morala razdeliti med delavce, mesečno 1050 kg in jo prodajala na črni borzi po 300 Din. Vukosavljević je tudi žito, ki ga je jemal za mletje, prodajal na črni borzi, mesto, da bi ga oddajal oblastem za prehrano prebivalstva. Komisar za cene je kaznoval Vukosavljevića s 30 dnevi zapora in 1.000.000 Din globe, upravnika Krnto pa s 30 dni zapora in s 100.000 Din globe. Šofer Dušan Veselinović, ki je posredoval med obema in kupci je bil kaznovan s 30 dnevi zapora in 20.000 Din globe.

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, 8. AVGUSTA 1943:

8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. — 8.15: Orgelski koncert izvaja Alessandro Pasucci. — 11.00: Prenos pete maše iz Bazilike Presv. Oznanenja v Firenzi. — 12.00: Razlaga Evangelija v italijanščini (O. G. B. Marino. — 12.15: Razlaga Evangelija v slovenščini (O. H. Sekovanič.) — 12.30: Poročila v slovenščini. — 12.45: Komorna glasba. — 13.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. — 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva v slovenščini. — 13.12: Orkester vodi dirigent Petralia. — 14.00: Poročila v italijanščini. — 14.10: Koncert Radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec; slovenska glasba. — 15.00: Poročila v slovenščini. — 17.15: Kmetijska šola na Grmu: Praktična navodila za kmetovalce — predavanje v slovenščini. — 17.35: Lahka glasba. — 19.30: Poročila v slovenščini. — 19.45: Plošče. — 20.00: Napoved časa; poročila v italijanščini. — 20.10: Operetno glasbo vodi dirigent Gallino. — 20.45: Orkester vodi dirigent Segurini. — 21.30: Pisana glasba. — 22.00 Iz znanih oper: Verdi: Aida. — 22.30: Koncert vodi dirigent Gallino. — 22.45: Poročila v italijanščini. — 23.00: Orkester vodi dirigent Zeme.

KRIŽANKA

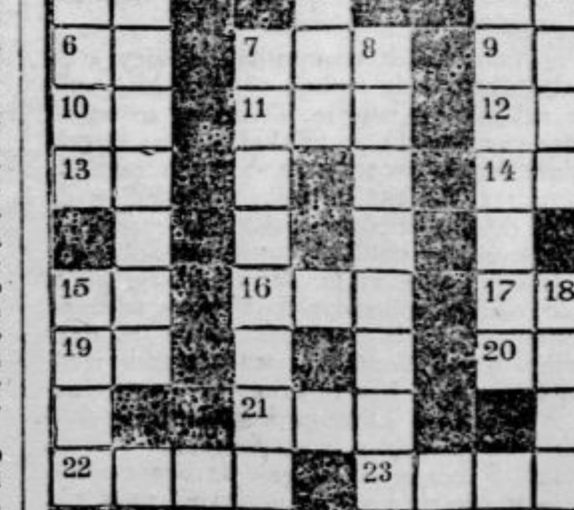

Vodoravno: 1. mrčes, 4. predlog, 6. grška črka, 7. struja, 9. ploskovna mera, 10. vzklik, 11. skrajšano moško ime, 12. egiptsko božanstvo, 13. italijanski predlog, 14. znak za prvino, 15. vzklik, 16. vrsta žganja, 17. kratica za moško ime, 19. predlog, 20. prislov, 21. ženski glas, 22. krapec, 23. grška črka.

Navpično: 1. uplahnitev, 2. krojačica, 3. predlog, tla, 4. raj, 5. ujeda, 7. brzojav, 8. temeljita, 15. tesen, 18. rastlinski organ, panoga,

---

Ferenc Kormendi: 31

ZMOTA

»In tako dalje,« je mirno in glasno dodal po tej točki Bela Szlavik; nato je zopet zložil dolgi list. Nenadoma se je iztreznil. Kaj pomeni tale »in tako dalje?« V tem je ravno vsa nesreča. Najti to, kar se skriva tu pod temi tajnimi znaki, to vse nič ne pomeni. Da se je nekdo rodil, da je bil siromašen in da je nekje stanoval in da so ga v mladih letih obiskovala dekleta — kaj to pomeni? Kaj pomeni to zlasti s tega gledišča, da bi lahko dotičnemu podstavil nogo? Nič! Vendar na srečo to ni vse. To, kar je, in sicer ne v preteklosti — čeprav je utegnilo pognati korenine v preteklosti — to je v sedanjosti in popolnoma zadostuje. Dotični gospod sprejema v pisarni neko damo. Neko dekle ostaja v sobi dotičnega gospoda več časa za zaprtimi vrati. Dotični gospod izkazuje neki dami veliko ljubeznivost, na račun pravičnosti in pravice, na škodo tovarniških interesov, takoj od svojega prihoda v tovarno. Le slepec in bedak tega ne vidi in ne razume, za kaj prav za prav gre. Tu je bogato, a grdo dekle, ki se z njim oženi siromašen mladenič. Ta mladenič doseže s tem zakonom bajno kariero, toda ker je njegova žena grda... prosim, izvolite! Ali je potrebna še kaka beseda? Ne!

Kdo bo torej zavil vrat temu tiču in sicer tako, da se ne bo mogel več šopiriti na svojem sedanjem mestu! Ker tega človek žal ne more storiti naravnost in s takojšnjim učinkom, vzame torej v roke svoje strateško znanje in si poreče, da je napočil najprikladnejši trenutek, kajti nasprotnikov položaj je bil že temeljito proučen in sovražnik ne bo niti pomislil na beg: treba je torej udariti na sovražnika. Udariti nanj tako, da ne bo niti slutil, od katere strani je prišel udarec. To je bistveno.

Gospod prokurist je namignil svojim podrejenim, naj ga zdaj, tudi če bi ga kdorkoli in v kakršnikoli zadevi iskal, ne nadlegujejo, dokler ne konča svojega nujnega, važnega in strogo zaupnega dela. Potem je sedel za svojo pisalno mizo, vzel v levo roko pero in se skoraj pol ure trapil s tem, da je pisal na papir nekaj stavkov, čitljivo, a z izpremenjeno pisavo. Poskus se mu je še dovolj dobro obnesel, toda med pisanjem so ga obhajale različne skrbi. Predvsem: kaj če bi se pismo izgubilo, kaj če ne bi prišlo v naslovljenčeve roke? Kaj takega se je že prigodilo. Da bi ga poslal priporočeno, to ne pride v pošte v. Dalje: naj je rokopis še tako izpremenjen, ostane vendarle trajni dokument, in lahko te kdo vidi, prav ko daješ pismo v nabiralnik ali pa — Bog obvaruj! — izgubiš pismo, pade ti iz žepa, na primer prav v pisarni! In ako bi še tako pazil, utegne ostati na papirju en sam prstni odtis in kdo ve, ako nekega dne ne pade sum nate, recimo tako, da začne dotični gospod razmišljati, si beliti glavo, kdo bi utegnil biti njegov sovražnik, na primer v tovarni, nekdo, s komer je slabo postopal ali kogar je razžalil.

Ej, Bela Szlavik, glej, glej!... Ne, ni treba pošiljati nepodpisanega dopisa. Še manj da bi ga dal napisati. Ostane torej ustno sporočilo, ki bo šlo od ust do ust, ki ne bo zgrešilo svojega cilja in, upajmo, tudi učinka ne, in po katerem ne ostane sledu niti tam, od koder je izšlo. Tako je edino pravilno. Po vsem tem ostane še nekaj. »Koga sem kdaj razžalil?« je vprašal samega sebe Bela Szlavik ter naslonjen na naslonjalo stola mrtvo strmel predse. Koga? Nikoli nikogar. Nenadoma je postal čustven. Da sem grobo in strogo postopal s svojimi podrejenimi? To ni žalitev. Svoje predstojnike sem vedno spoštoval, vedno sem čuval interese podjetja. Živel sem skromno, vzdržno, vsak petek dobijo trije berači pred mojimi vrati miloščino. Nekaj majhnega sem si prihranil. Svoje žene nisem nikoli prevaral. A kdaj sem sploh hotel komu škodovati, komu sem kdaj želel kaj slabega? Nikoli nikomur! Ako je bilo potrebno, sem bil neizprosen in nepomirljiv, toda proti svojim tovarišem in proti svojim bližnjim nisem nikoli spletkaril. Da sem se moral kdaj pritoževati ... vršil sem le svojo dolžnost. Drugače sem se veselil, ako se je komu kaj posrečilo in nisem nikomur zavidal. Pa tudi zdaj sem le v službi človeške pravičnosti, poštenja, tudi zdaj vršim le svojo dolžnost, in če ne delam tega tako, kakor bi si želel, moram storiti tako, kakor pač vem in znam.

Vstal je izza mize in počutil se je, kakor da zasluži, da bi mu zdaj nekdo vzpodbudno, s priznanjem, moško in krepko stisnil roko.

V soboto dopoldne si je dal Bela Szlavik poklicati svojega namestnika in mu povedal, da si hoče osebno ogledati ta novi ameriški razmnoževalni aparat, in — ker je že na poti — bo pogledal še v kovinsko podjetje, da bi odstranil razliko, ki je nastala pri naročilu bromalinovih škatel. Prosil ga je za spise, nanašajoče se na to zadevo. Potem — ako bo imel seveda še kaj časa — bo stopil še v zavarovalnico, v zadevi ogromnega zavarovanja podeželskih komisionarjev. Čez poldrugo uro bo nazaj.

»Dobro,« je preudarjal, ko si je ogledal razmnoževalni stroj, to lahko delajo v ekspediciji z rokami, bilo bi škoda tratiti električni tok in generalni tudi ne bi dovolil odsloviti osebja, ki bi postalo odvišno, stroja ne bodo kupili; navzlic temu je zaprosil vnetega uradnika podjetja, naj glede aparata pošljejo podrobno ponudbo, da mu aparat ugaja in da bo videl, kaj se da storiti.

To je bilo hitro opravljeno, še ni enajsta ura. Napotil se je proti kovinskemu podjetju; pred veliko trgovinsko palačo je stala telefonska kabina; tule ne bi bilo prikladno, mnogo ljudi hoti tod mimo, bolje bi bilo telefonirati s kakega drugega kraja. Pohitel je, zavil v dve široki ulici, pred neko staro hišo je zagledal prazno telefonsko kabino. Postal je nervozen. No, pa pojdimo. Zaprl je za sboj vrata kabine, z nekam tresočim se prstom je zavrtel številke.

»Haho, tu stanovanje doktorja Fülöpa,« je slišal iz slušalke vljuden moški glas, »kdo tam, prosim?«

»Tu firma Juhasz in drug. Prosim, pokličite milostljivo gospo.«

»Trenutek, prosim.«

Na drugi strani se je zaslišal tih šum in topi uradcj korakov, nerazumljive besede. Napeto je prisluškoval, srce mu je razbijalo — in potem se je oglasil ženski glas:

»Halo, kdo tam?«

»Milostljiva gospa doktorjeva?«

»Da, pri telefonu..., kdo tam?«

Globoko je zajel sapo, govoril je z naglimi besedami.

»Morali bi bolje paziti na gospoda soproga. Gospod doktor ni ravno izbirčen. Dobra mu je celo čisto navadna tovarinška delavka, ime ji je Irma Borbelijeva, no, čestitam. Za kaj takega mu je dobrodošel denar milostljive gospe. Po cele ure se zapira z njo v pisarno, prihodnjič še povem, kje se shajata. Le izvolite bolje paziti, milostljiva gospa, videli boste pravi čudež!«

Pri teh besedah je z levico za nekaj sekund še pridržal kljuko in poslušal, kako je dvajsetvinarski novec žvenketaje padel na dno aparata. Dobro. zveza je pretrgana, nihče ne more izvedeti, od kod je govoril. Spustil je v aparat drugi dvajsetvinarski novec, poklical tovarno, se dal zvezati z njo, poklical je svojega namestnika: ravno zdajle je končal svoj opravek v uradu z aparatom, je dejal, zdaj pojde v kovinsko podjetje, pozabil je še naročiti, da ako bi ga nujno potreboval gospod generalni ravnatelj v zadevi OTI, naj nemudoma pokličejo v kovinsko podjetje, čez pet minut bo že tam, ako pa ga tam ne bi našli, tedaj bo v zavarovalnici, pri generalnem tajniku Fejerju. Ako bi ga iskal kdo drug, naj počaka, med pol eno in eno se vrne v tovarno.

Potem je stopil iz telefonske kabine. To bi torej bilo, si je dejal sam pri sebi. To ni moglo zgrešiti cilja. Potiho si je zažvižgal. Zadel je v polno..

*

Ana je trenutek togo molčala. Nenadoma ni vedela zagotovo, ali je bil to ženski ali moški glas, tisti tihi glas v telefonu. Kakor da takoj niti razumela ni tistih podlih besed.

»Kdo je pri telefonu?«... je nato vprašala z ostrim glasom, toda aparat je bil nem, z druge strani ni nihče odgovarjal. S trudno kretnjo je obesila slušalko. »Tukaj... se je torej nekaj zgodilo...«

Ob stoletnici vevške papirnice

Upravni odbor Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode je imel v četrtek v proslavo 100 letnice obstoja papirnice v Vevčah slavnostno sejo, ki jo je vodil družbeni predsednik g. Ivan Jelačin. Upravni svet je proslavil to obletnico na ta način, da je vsem nameščencem podelil enomesečno plačo v priznanje njihovega dela in prizadevanja za razvoj podjetja. Združene papirnice so mnogo storile za naš kulturni razvoj in so bile vedno v najtesnejših stikih z novinarstvom. Zato se tudi mi pridružujemo čestitkam z željo, da bi podjetje tudi v bodoče prospevalo in bi zavzemalo nadalje vidno mesto v našem gospodarstvu.

Že v 16. stoletju je bila v Vevčah prva papirnica.

Kakor mnoge druge pridobitve je tudi izdelovanje papirja kitajski izum. Kitajci so že v drugem stoletju po Kr. rojstvu pričeli izdelovati papir iz starih cunj. Obrt izdelovanja papirja so od Kitajcev prevzeli Arabci. Arabski trgovci so prinesli papir tudi prvikrat v Evropo. Bilo je to nekako v sredi 8. stoletja. Najstarejši dokument, ki nam je ohranjen na papirju, je izšel iz pisarne normanskih kraljev na Siciliji, ki je takrat že prišla pod arabski vpliv. Ta dokument je iz leta 1109 ter je bil pisan dvojezično, v grščini in arabščini. Kmalu za tem se je pričela proizvodnja papirja v sami Italiji. Po zgodovinskih virih je že pred letom 1200. nastala ob reki Reno pri Bologni prva papirnica, ki jo je vodil mojster Polese iz Fabriana (v pokrajini Ancona), kjer je bilo v srednjem veku središče izdelovanja papirja. Ob koncu 13. stol. je bilo v Fabrianu že okrog 40 papirnic. Papir iz Fabriana so zelo cenili, zato so ga izvažali v druge države. Od tod so izšli številni mojstri, ki so ustanavljali papirnice tudi drugod. Italija je bila torej najstarejša evropska država, kjer so pričeli izdelovati papir. V 13. in 14. stol. so nastale papirnice tudi v Franciji in Nemčiji, pozneje pa tudi v drugih državah. Velik razmah papirnic je prinesel izum tiskarstva v 15. stol., saj je ta Gutenbergov izum napravil papir za eno najvažnejših kulturnih in civilizacijskih dobrin.

Prvi zgodovinski vir, ki se nanaša na proizvodnjo papirja na naših tleh, izhaja iz leta 1554, ko so kartuzijanci v Pleterjih prodali mlin na Hrušici na desnem bregu Ljubljanice (domnevno poznejši Verbičev mlin) Ivanu Khislu, vojnemu plačilnemu mojstru na hrvatski granici, ki je mlin predelal v papirne stope. Ta mlin je domnevno najstarejša naprava za izdelovanje papirja v naših krajih. Ta papirni mlin je verjetno deloval le kak'h 30 let.

Nato dolga desetletja nimamo zgodovinskih podatkov o naši proizvodnji papirja. Po Valvazorju je ljubljanski občinski svet leta 1669. ustanovil papirni mlin pred samostanskimi vrati na Poljanah. Leta 1670. je bil ustanovljen papirni mlin v Radečah pri Zidanem mostu. Iz uradnih aktov leta 1695. je razvidno, da tedaj ni obratoval noben papirni mlin več in je papir prihajal iz Italije in Nemčije. Leta 1763. sta bili na Kranjskem dve papirnici manjšega obsega, in sicer v Radečah in Žužemberku, ki pa sta imeli težave s surovino, ker so cunje izvažali drugam.

Do srede preteklega stoletja je bila glavna surovina za izdelovanje papirja cunja. Z rastočo porabo papirja pa je ta surovina postala nezadostna in so pričeli iskati nove surovine za izdelovanje papirja. S tem vprašanjem se je bavil tudi znameniti jezuit Gruber, ki je po nalogu Kranjske kmetijske družbe pričel v Radečah pri Zidanem mostu s pojzkusi za izdelovanje papirja iz odpadkov lesa, mahu, šote in raznih rastlin. Še danes so ohranjeni vzorci takega papirja v državnem arhivu v Gradcu. Ta papir pa je bil zelo občutljiv in je bil boljši oni, izdelan iz lesnih odpadkov in cunj.

V času ustanovitve vevške papirnice je pred 100 let: nemški tkalni mojster Friderik Gottlob Keller prišel znova na misel, uporabljati brušeni les kot surovino za izdelovanje papirja. Keller velja kot izumitelj lesovine in tudi celuloze. Vendar je šele pred 70 leti (l. 1873.) uspelo nemškemu kemiku Mitscherlichu najti cenen postopek za pridobivanje celuloze. Mitscherlich namreč je našel eno kemično sredstvo (kalcijev bisulfit), ki omogoča pravilen razkroj lesa, ne da bi pri tem trpela celulozna vlakna. Leta 1874. je Mitscherlich ustanovil v Darmstadtu prvo tvornico za proizvodnjo celuloze in še istega leta so izdelali iz celuloze prvi papir, čigar kakovost je dala povod za nagli razvoj proizvodnje celuloznega papirja.

V času pred 100 leti je bila industrijska proizvodnja še v povojih, vendar se je že naglo razvijala, pri čemer je prinesel največji preobrat parni stroj. Na slovenskem ozemlju je bil prvi parni stroj postavljen leta 1835. Leto dni kasneje pa je stekla v Avstriji prva parna železnica. V naših krajih je bila industrijska delavnost še zelo majhna. Razvito je bilo zgolj železarstvo.

Ustanovitev vevške papirnice.

Iz kronoloških podatkov o postanku Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode, ki jih je zbral in sestavil dr. C. Pavlin, je razvidno, da je Valentin Velč, po katerem imajo Vevče verjetno svoje ime, prodal v tem letu svoj mlin na levem bregu Ljubljanice, kjer stoji danes tvornica Janezija. Simonu Podboršku. Leta 1840. pa je industrijec in graščak Fidelij Terpinc iz Fužin kupil od Janeza Pogačnika mlin na Šumu v Vevčah, na desnem bregu Ljubljanice, kjer danes stoji papirnica Vevče. Ta mlin je predelal v stiskalnico za olje, ki je obratovala še do leta 1865. Terpinc je pričel na tem mestu graditi prvo tvornico papirja. V ta namen je ustanovil mehanično tovarno olja, papirja in barvastega lesa, ki je dobila od oblastev »c. kr. privilegije«. Poleg Terpinca so bili družbeniki tvrdke Franc Gale, Terpincov svak Valentin Zeschko in Jože Bischof. V to podjetje je Terpinc leta 1842. vnesel tudi stari papirni mlin in je kraj v čast svoji ženi Jožefini imenoval »Josefsthal«. **Dne 14. junija 1843., torej pred 100 leti, je bil v papirnem stroju papirnice v Vevčah izdelan prvi list papirja.** Podjetje je lepo uspevalo in je pričelo tudi izvažati papir. Zato je Terpinc odkupil tudi mlin nasproti papirnice na drugem bregu Ljubljanice, ki ga je leta 1836. kupil Valentin Velč. Tu je bila leta 1851. zgrajena nova papirnica, ki so jo imenovali »Janezija« v spomin na obisk cesarskega namestnika za notranjo Avstrijo nadvojvoda Janeza. Dne 18. decembra istega leta je bil v tej novi tvornici izdelan prvi list papirja. Leta 1865. je bila družbena pogodba med Terpincem, Antonom in Karlom Galetom in Valentincem Zeschkom na novo ustanovljena in se je v njej prvikrat pojavil naziv »Združene papirnice«. Že v drugem letu obstoja vevške papirnice je podjetje na veliki obrtni in industrijski razstavi v Ljubljani (ki jo je priredilo Notranje avstrijsko društvo za pospeševanje industrije in obrti v redutni dvorani in Virantovi hiši) prejelo zlato kolajno z diplomo. Iz poročila o tej razstavi je razvidno, da je podjetje že takrat dve tretjini svojih proizvodov izvažalo v Trieste in Benetke in da je bilo v tem letu zaposlenih v tvornici že 70 delavcev. Stastistično poročilo Trgovske in obrtne zbornice za Kranjsko za leto 1853.—54. navaja, da je imelo podjetje v dveh tvornicah šest turbin, tri parne kotle, 22 holandcev in dva velika Donkinova papirna stroja (prvi je bil postavljen leta 1843., drugi pa leta 1852). V tem letu je zaposlovalo podjetje že 200 delavcev (80 moških in 120 žensk) in je znašala dnevna proizvodnja papirja 36 starih stotov.

Leta 1870. je bila ustanovljena delniška družba »Leykam-Josefsthal A. G. für Papier - und Druck - Industrie« z glavnico 4 milijone goldinarjev, ki je s kupno pogodbo z dne 1. septembra istega leta prevzela za 1,270.000 goldinarjev podjetje v Vevčah (razen tovarne barvastega lesa v Fužinah) z vsemi zalogami v Triesteju in na Dunaju. Družba je imela veliko tvornico papirja v Leykamu (pozneje v Gradweinu) pri Gradcu in je bila največje papirno podjetje v nekdanji avstrijski monarhiji.

Še pred prodajo podjetja novi graški družbi je Fidelij Terpinc ustanovil v Medvodah na desnem bregu Save tovarno umetne volne (poznejša brusilnica). Leta 1868. pa je kupil na javni dražbi za svoje podjetje propadlo papirnico v Goričanah, kjer so že leta 1763. pričeli izdelovati papir in kjer je leta 1842. obnovil proizvodnjo Werner Grundner, strokovnjak v izdelavi papirja (Wernerjev sin Bernhard Grundner je leta 1855. v Goričanah postavil papirni stroj, vendar je kmalu zatem podjetje propadlo).

Nova družba »Leykam Josefstahl« je leta 1889. zgradila na Verju pri Medvodah na levem bregu Save tovarno papirja, ki jo je 3. aprila 1910 popolnoma uničil požar, leta 1890. pa je zgradila v Goričanah tvornico celuloze. Šele leta 1909. je družba odkupila od J. Hauptmanna tovarno barvastega lesa in strojil in s tem pridobila vse vodne sile na Fužinah na desnem bregu Ljubljanice.

Ustanovitev Združenih papirnic

Po končani svetovni vojni je za papirno industrijo v naših krajih nastopil nov položaj. Ljubljanska kreditna banka se je obrnila na družbo »Leykam-Josefthal« s predlogom, naj bi podjetja v Vevčah, Goričanah in Medvodah prodala. Po dolgotrajnih pogajanjih je bila kupčija sklenjena v novembru 1919. Nova delniška družba »Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode« je prevzela vse tri obrate. Prvotna glavnica družbe je znašala 20 milijonov kron in je bila ponovno zvišana, leta 1921. na 40 milijonov kron, naslednje leto na 50 milijonov kron, odnosno 12.5 milijona din, leta 1923. je sledilo zvišanje na 20 milijonov din, leta 1927. z valorizacijo investicij na 25 miljonov din in leta 1940. na 30 milijonov din. Bilanca za leto 1942. izkazuje pri glavnici 11.4 milijona lir že 10.6 milijona lir rezerv, tako da bodo verjetno rezerve kmalu prekoračile višino glavnice.

Podjetje je vedno mislilo na svoje sodelavce in je ustanovilo pokojninski sklad za uradnike in mojstre, delavski pokojninski in preskrbovalni sklad ter podporni sklad za uradništvo in mojstre. Ti skladi so leta 1942. dosegli že vsoto 4.93 milijona lir.

Podjetje je danes po glavnici kakor tudi po številu delavstva največje industrijsko podjetje v Ljubljanski pokrajini in je docela v slovenskih rokah.

Zato si ureja v Vevčah novo tvornico celuloze. Vevška papirnica spada danes med največja papirna industrijska podjetja v Italiji, saj zaposluje nad 620 delavcev. Preko 90% proizvodnje proda izven Ljubljanske pokrajine.

Produkcijski podatki podjetja so znani od leta 1871 naprej. V tem letu je podjetje izdelalo 137 vagonov papirja, deset let kasneje se je proizvodnja dvignila skupaj z ono v Goričanah na 317 vagonov in v letu 1900. na 747 vagonov. Leta 1907. je proizvodnja prvikrat prekoračila 1000 vagonov, leta 1911. pa je dosegla 1217 vagonov. V letih svetovne vojne je proizvodnja zelo nazadovala in se je gibala med 180. in 250 vagonov. Po končani vojni je leta 1929. dosegla 1344 vagonov, vendar je v letih svetovne gospodarske krize zopet padla pod 1000 vagonov, potem pa se je postopno dvigala. Tako je podjetje leta 1940. izdelalo 1738. vagonov raznega papirja, 791 vagonov celuloze in 279 vagonov lesovine.

Da se je podjetje zlasti v zadnjih letih tako lepo razvijalo je v nemali meri zasluga njegovega vodstva. Upravnemu svetu načeljuje kot predsednik g. Ivan Jelačin, podpredsednik pa je že dolgo vrsto let gosp. Ivan Bole. Ravnateljstvo družbe pa tvorijo dr. Ciril Pavlin kot generalni tajnik, Milan Guzelj kot komercialni ravnatelj in dr. Miloš Krofta kot tehnični ravnatelj, medtem ko je šef centralnega knjigovodstva prokurist Josip Roesmann.

Najvišje cene na živilskem trgu

Z odlokom VIII/2 št. 364/16 je Visoki Komisariat za Ljubljansko pokrajino dne 6. avgusta t. l. določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od **ponedeljka 9. avgusta 1943 zjutraj dalje do objave novega cenika.** Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

zelnate glave 2.50; kislo zelje 4; kisla repa 2.50; glavnata solata 3.30; endivija 3; radič 3.70; špinača 3.30; ohrovt 3; domača cvetača 3.35; kolerabce 2.30; nova repa brez listov 2; grah 3.60; stročji fižol 6.15; rdeča pesa brez listov 3; rdeča in bela redkvica 3; bučke 3.70; buče 2; kumare 2.90; kumarice za vlaganje — 30 komadov na kilogram — 6; kumarice za vlaganje — 125 komadov na kilogram — 9; novi krompir 2.40; paradižniki 2.70; zelena paprika 3.60; rdeči korenček brez zelenja 3; peteršilj 4, šopek zelenjave za juho 0.25; nova čebula 2; šalota 4; novi česen z zelenjem 4.50; osnaženi hren 4; rabarbara 4; liter borovnic 3.50; kilogram malin 10; namizna jabolka 4.75; nezrela jabolka za kuho 3; hruške I. vrste 4.20; hruške II. vrste 3; marelice 4.55; domače breskve 4.60; kilogram jurčkov — čisto in zdravo blago — 12; liter lisičk 4; jajca 2.50

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, kjer je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavi cenik za zelenjavo in sadje št. 13 na rožnem papirju.

Odkod življenje?

Vprašanje o izvoru življenja se je pomaknilo danes po zaslugi kemije in znanosti o vitaminih ter hormonih bolj kakor kdaj prej v središče znanstvenega zanimanja. Najpomembnejši možje so že od vsega začetka kulturnega mišljenja razlagali nastanek življenja na zemlji. Število podmen je na tem področju ogromno. Meje človeškega spoznanja so sicer tesne, toda te meje postajajo z napredkom znanosti vse širše.

Življenje prihaja z meteorji?

Posebno pozornost je zbudil svojčas švedski fizik Svante Arrhenius s svojo teorijo, po kateri letijo organske klice že vso večnost skozi svetovje in sicer pod vplivom žarilnega pritiska. Takšne klice bi lahko prispele z Marta na primer v treh tednih na zemljo. Danes sodimo o Arrheniusovi podmeni drugače kakor nekoč, predvsem je ne moremo spraviti v sklad s svojstvom ultravijoličastih žarkov, da uničujejo vsa bitja.. Dvomljiva je tudi teorija o »vsemirski oploditvi« ali panspermiji, po kateri prihaja življenje z meteorskimi drobci z drugih zvezd na našo zemljo. Tu se nam vsiljuje nehote vprašanje, zakaj niso na meteorjih ali v njih odkrili nobenih živih klic, ko pa padeta vsako leto okrog dve milijardi kilogramov meteoritov na zemljo. Leta 1936 so sicer poročali, da je ameriški profesor Lippmann ugotovil takšne klice v notranjosti nekega meteorita, toda vest je bila dvomljiva in pozneje o njej res ni bilo več pojasnil. Sicer pa bi nam panspermija kakor Arrheniusova podmena, razložila samo način, kako se mikroorganizmi širijo od zvezde do zvezde, nikakor pa nam ne pove, od kod življenje. V tem pogledu misli večna učenjakov še vedno, da obstoji življenje že vso večnost in da mu ni ne začetka ne konca.

Leta 1907 je prof. Lehmann iz Karlsruheja izzval največje začudenje s svojo objavo, da je odkril v kristalnih raztopinah v želatini majhna telesca, ki so nastala umetno, a so kazala vse pojave živih stanic, zlasti pa so spominjala na amebe. Gibala so se, delila, požirala s tvorbo pančic druga telesca in se vedla skratka v marsikaterem oziru tako kakor živa substanca. Te poskuse je mogoče ponoviti kadar koli — a znanost vendarle ni našla poti, ki bi te pojave dejansko zvezale z nedvoumnimi živimi pojavi.

Miši iz pšenice

Stvar nas spominja do neke mere na prastaro misel o »praspočetju«. Ta teorija je bila najudobnejša, kajti problema ni razložila, temveč je pojasnjevala skrivnost življenja z drugim, še skrivnostnejšim dejstvom, ki so ga v slepi veri spremenili v dogmo. Ne moremo se čuditi, da so takšne ideje, ki se jih drži praznoverje srednjega veka, strašile še v 19. stoletju. Tako je izdal neki Gerstenbergk še leta 1850 v Weimarju knjižico »O razkritih čarovnih silah in skrivnostih narave«, v kateri piše:

»Kako ustvariš miši: Stlači umazano srajco v posodo s pšenico tedaj spremeni kislina iz srajce in zaudarjajočega zrnja po 21 dneh pšenico, ki se je prevlekla s kožo, v miši — in to je tembolj presenetljivo, ker se morejo te živali baje celo spariti in križati z živalmi, ki so nastale iz semena svojih roditeljev.«

Stari Egipčani so verjeli, da nastaja življenje iz nilskega blata. Aristotel in Plinij sta verjela v praspočetje jegulj in nekaterih žuželk, ki da nastajajo iz gnijočih ostankov, trohnečega lesa in izločkov. Leta 1669 je dokazal Swammerdam, da morejo živali nastati le tam, kjer so živali istega rodu odložile svoja jajca, in že sedemnajst let prej je William Harvey izrekel znameniti stavek »Omne vivum ex ovo« (Vse živo nastaja iz jajca). Samodelno nastajanje živali je torej izključeno. Mikroskop in drugi pripomočki so to kmalu potem dokazali na neoporečen način, a vendar je trajalo še stoletja, preden so se dali praznoverni ljudje prepričati in preden je obveljal naravni zakon, ki ga je Pasteur izrekel tako kratko in jedrnato: »Vse življenje iz življenja!«

Če skušajo tako imenovani mehanisti utemeljiti prvotno obliko življenja in njegove današnje pojave iz elementarnih fizikalnih pojavov, tedaj je ta kompleks kemičnih in fizikalnih sil, ki naj vedejo do življenja, vendarle zgolj anorganski, neživ in mehanističen. Te nežive zgradbe vendarle ne moremo istovetiti z bitjem, ki se organsko razvija. Kant je stari spor med vitalisti in mehanisti stisnil v sledeči, jasni posledek: »Organizirano bitje torej ni samo stroj, kajti ta ima samo gibajočo silo, bitje pa ima v sebi tvorno silo, in sicer takšno, da jo podeljuje snovem, ki te sile nimajo (jih torej organizira), razmnožujočo, tvorno silo, ki se s samo gibalno sposobnostjo (z mehanizmom) ne dá pojasniti.«

Molekul ali živo bitje?

Vse osebine življenja, kakor presnova, razmnoževanje, stanična delitev in rast, nas morajo voditi do spoznanja, da je med živo in neživo naravo, med organsko in anorgansko substanco v materiji neka značilna zareza in da je mogoče žive ter nežive pojave jasno ločiti. Nekdo je dejal, da bi na tej zemlji nikoli ne prišlo do kakšnega življenjskega pojava, če bi zemlja in vse vesoljstvo sama ne bila neki življenjski pojav. Življenje je tedaj smatrati za nekakšen matematičen aksiom, ki moraš vanj po pameti verjeti, a ga dokazati ne moreš. Prav zato bo ostalo življenje človeku vedno skrivnost.

V novejšem času zbuja pozornost neko področje raziskavanja, ki se dotika vprašanja o živi in neživi naravi. To je področje virusov. Ali so ti virusi organizmi ali molekuli? Ko so proučevali nekatere nalezljive bolezni, niso mogli odkriti njihovih povročiteljev. Tudi najmočnejši mikroskopi jih niso mogli pokazati, a prav tako so najgostejši bakterijski filtri, ki so dotlej zadrževali tudi najmanjše znane mikroorganizme, brez nadaljnjega propuščali nevidne kali ali kar je to že bilo. Pozneje pa je z elektronskimi mikroskopi vendarle uspelo zagledati te precedljive bolezenske klice, znanost pozna danes že dosti več kakor 200 različnih virusov, ki povzročajo bolezni na človeku, živalih in rastlinah. Uspelo ji je te bolezenske klice celo umetno rediti. A leta 1935 je zbudilo največje presenečenje odkritje prof. Stanleya, ki mu je uspelo ločiti neki virus tobačnih rastlin v obliki čistih beljakovinskih kristalov. Da bi ne bilo nobene pomote, je te kristale še desetkrat zaporedoma raztopil in znova izkristaliziral, nazadnje ni mogel več dvomiti, da je mogoče izdelovati beljakovinska telesa, torej organsko snov, v podobi infekcioznih kristalov — v podobi »mrtve« snovi.

S tem smo obstali znova pred nekimi neznanimi vrati, ki vodijo v svet neživega in živega. Ali se bo nemara tu odločilo sporno vprašanje o življenju? Ali obstoje res kristali, v katerih spi življenje in čaka, da se razbohoti? Ali je življenje od mrtvega v resnici ločeno s tako ostro mejo, kakor smo mislili doslej? Odgovorila bo bodočnost.

Okviri GALERIJA OBERSNEL CESTA ARIELLE REE 3 **Umetnine**

NA ŽELJO FILATELISTOV SE
„TEDEN HRVATSKIH ZNAMK"
PODALJŠA NEPREKLICNO DO 12. T. M. — Nova pošiljka legionarskih blokov dospela!
TRGOVINA ČEŠNOVAR, LJUBLJANA, RIMSKA C. 2

Slamič Ljubljana
stalno kupuje po najvišjih dnevnih cenah
SUHE GOBE

Puh in perje prodaja
R. SEVER, Marijin trg 2 !

POŠILJKE IZ ITALIJE
v Ljubljansko pokrajino Vam najhitreje in najceneje dostavi mednarodna transportna tvrdka
MARCHESI LOMBARDA S. A., MILANO,
VIA ARNALDO DA BRESCIA 8
Enkrat tedensko zbirni vagon Milano - Ljubljana
Strokovna carinska služba na vseh obmejnih postajah — tudi v inozemstvu.
Zastopstvo v Ljubljani:
RAJKO TURK,
VILHARJEVA CESTA ŠTEV. 33

PILARNA
I. FIGAR
Vošnjakova 12
Izdelovanje in popravilo vsakovrstnih pil in rašpel
STALNA ZALOGA!

ZAHVALA

Sklonjene v bridki žalosti, toda vdane v nedoumljive sklepe Modrosti božje, nas ob nepričakovani izgubi našega ljubljenega moža, očeta, brata, svaka in zeta

ZDENKA ALJANČIČA

diplomiranega filozofa in rezervnega poročnika

globoko tolaži zavest iskrene ljubezni in sočustvovanja, izkazanega nam in blagopokojniku na njegovi zadnji poti. — Zahvaljujemo se predvsem preč. p. eksministru dr. Gvidonu Rantu za slovesno opravljeno zadušnico, preč. p. provincialu dr. Gracijanu Hericu in asistenci za kondukt, č. predstojništvu Lichtenturnovega zavoda, upraviteljstvu osnovne šole in ravnateljstvu meščanske šole v Lichtenturnu za častno udeležbo in molitve čč. sester in gojenk, pokojnikovim mariborskim prijateljem za odlično izvedene ganljive žalostinke, vsem številnim znanim in neznanim darovalcem cvetja, ki so našega ljubljenca, vzetega od nas v cvetu 32 let, v kapeli sv. Jožefa in na družinskem grobu tako razkošno pokrili z venci in šopki. Posebno zahvalo pa smo dolžni vsem, ki so nam osebno ali pismeno izrazili sožalja, vsem, ki so se udeležili sv. maše zadušnice in vsem onim, ki so našega predobrega Zdenka v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem Vam bodi plačnik Vsemogočni!

Gospod nam ga je dal, Gospod nam ga je vzel; bodi hvaljeno Njegovo sveto Ime!

Sv. maša zadušnica ob osmini bo darovana v župni cerkvi Sv. Petra pri glavnem oltarju v torek 10. t. m. ob pol 8. uri.

Ljubljana, Maribor, Santiago de Chile, Trnovo, Kranj, Tržič, Zagreb, Beograd, 7. avgusta 1943.

MAJDKA ALJANČIČEVA z otroci, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Emilio Salgari: 34

KRALJICA KARIBOV

Trdnjava — silna zgradba z mnogoštevilnimi streinimi linami — je stala na griču ob zadnji strani mestnega obzidja. Posadka je imela 300 mož, ki bi se bili lahko dolgo upirali, ko bi bili za časa opazili navzočnost sovražnikov.

V varstvu teme se ji je drzni oddelek hitro približal. Ko je dospel do jarkov, je bilo še črno kakor v rogu.

Na tej strani so bili braniki deloma porušeni, tako da jih flibustirjem, ki so se bili vajeni kakor veverice gibati po ladijskem konopju, ni bilo težko preplezati.

»Meč med zobe in naprej!« je ukazal Laurent. »Zaskočimo osadko!«

S temi besedami se je prvi vzpel na zidni napušč. Ostali so jo ubrali za njim; pomagali so drug drugemu, se prijemali za grmovje ter iskali v razpokah opore nogam. Tako se je vila človeška veriga navzgor, se trgala, se znova sklepala in nazadnje srečno dospela na vrh branika. Zdaj je bilo treba premagati še skoraj deset metrov visoki, docela gladki zid prave trdnjave. Pred to oviro se je hrabro krdelo za trenutek ustavilo.

Gorje jim, ko bi jih bili Španci zdaj opazili. Niti eden ne bi bil odnesel žive glave.

»Gor moramo, preden se zasvita jutro!« je rekel Laurent. »Samo pol ure časa nam še ostane!«

In res se je začenjalo svitati. Zvezde so bledele. Belkasta proga so je širila po nebu.

Nevarno je bilo da nikoli tega. Vsako minuto je utegnil pretrgati tišino klic na poplah in zdramiti vso posadko.

Tedaj je obšla Laurenta rešilna misel. Za enim izmed branikov je bil opazil nekakšno ogrodje z dvema stropnima tramoma, ki je bilo še višje od zidu. Ukazal je svojim ljudem, naj ga kar moči previdno primejo. Nato se je prvi oprijel enega izmed tramov in splezal kvišku.

Komaj je bil preplezal lino, je že zagledal pred seboj španskega stražarja. Ta je bil od nepričakovanega srečanja z njim tako presenečen, da je za hipec pozabil naperiti sulico ali zavzdigniti poplah.

Laurent je kakor tiger planil nadenj in ga z enim udarcem meča podrl na tla.

Zdaj pa je vojak s poslednjo močjo zakričal: »Flibustirji gredo!«

Stražarji stolpa so takoj planili na teraso in našli tam prve gusarje.

»Vdajte se!« jim je Laurent zaklical naproti.

Zdaj so vojaki zbežali proti osrednji stavbi, na vse grlo rjoveč:

»K orožju!... Flibustirji!«

Posadka, splašena iz spanja, je pohitela na trdnjavsko dvorišče k topovom.

Toda prišli so prepozno!... Gusarji so bili že pri topovih in so obsuli prve vrste s točo karteč.

Ta čas so nekateri izmed morskih razbojnikov vlomili v smodnišnico in zavalili sode iz nje. Razpostavili so jih okrog srednje zgradbe, kjer je bil glavni sedež posadke.

Z vseh strani se je razlegal klic:

»Vdajte se, ali pa zletite v zrak!«

Ta strašna grožnja je vplivala še dosti huje od strelov, kajti Španci so vedeli, česa so zmožni drzni mornarji. Izprevideli so, da proti takemu napadu nič ne morejo. Zato so po kratkem upiranju sneli veliko špansko zastavo, ki je vihrala z najvišjega stolpa, in položili orožje, potem ko so dobili obljubo, da jim puste življenje.

Laurent je dal zakleniti ujetnike v kazemate in razpostavil okrog utrdbe močno stražo. Potem je ukazal, naj obrnejo topove proti mestu.

»Najprej en strel, nato salvo! To bodi oznanilo naše zmage!«

Po prvem topovskem strelu je mogočno zagrmelo ostalih enajst topov in obsulo mesto, kjer je še vse spalo, s točo krogel.

Grammont in Van Horn sta vsa razburjena čakala tega znamenja.

Ko sta začula strele, sta se pognala čez vrtne seči in zaklicala svojim ljudem: »Naprej, Veracruz je naš!«

Flibustirji so zapustili skrivališča in zdirjali po cesti, ki je vodila v mesto. Bilo jih je kakih 600; vsi so bili oboroženi s puškami, kratkimi, širokimi sabljami in samokresi ter v svoji drznosti pripravljeni, da zavzamejo celo silno trdnjavo San Juan de Luz, ako bo treba.

Na cesti so ustavili kmete, ki so se s svojimi konji in mezgi, obtovorjenimi z živili in zelenjavo, pomikali proti mestu. Tako so prišli do vrat prav tisti hip, ko jih je straža odpirala.

Njihov napad je bil tako nepričakovan, da ni straža niti pomislila na odpor. Nekaterim stražarjem pa se je posrečilo zdreviti v mesto in na vse grlo zagnati poplah.

Ko so flibustirji vdrli v Veracruz, so na svoji desnici mahoma začuli pokanje pušk, ki je prihajalo z vrtov.

Grammont, ki je bil na čelu prvega krdela, je mislil, da ga napadajo v bok. Potem pa je opazil bežeče španske vojake, ki jih je zasledovalo več flibustirjev.

»Oho, to je Črni gusar!« je radostno vzkliknil.

In res je bil kapitan Ventimiljski; gonil je vojake, ki so bili ustrelili Jaro. S pomočjo zveste trojice je bil preskočil obzidje in jo ubral za bežečimi, da bi maščeval Indijanko.

»O pravem času prihajate, vitez! Ali je vojvoda mrtev?« je zaklical Grammont.

»Spet je ušel!« je kapitan srdito odvrnil.

»Našli ga bomo! Potolažite se! A zdaj v naskok, junaki! Črni gusar je z nami!«

Po mestnih ulicah se je bilo že začelo krvavo klanje. Ko je minil prvi strah, so planili vojaki in prebivalci na ceste, da bi preprečili gusarjem napredovanje. Kamor koli si pogledal, povsod so se besno borili. Topovi so grmeli z utrdb; rušili so zvonike in hiše ter obsipali strehe z bombami.

Sredi trušča podirajočih se hiš, med nenehnim streljanjem in pokanjem mušket, med rjovenjem borečih se in javkanjem ranjencev, so se spet in spet razlegala povelja glavarjev:

»Naprej!.... Požigajte!.... Razdenite vse!...«

Skozi okna so metali napadalcem mize, stole, kamenje in cvetlične posode na glave. S streh so na desni in levi prasketali streli. Krdela vojakov so napadala flibustirje v bok in od zadaj. Krvavi boji so se razvijali.

»Še malo napora, pa bo Veracruz naš!« so klicali vodje.

Ko so bile ulice zavzete, so prišli flibustirji na trg, kjer je stala krasna stolnica.

Tam so se bile španske čete zbrale okrog vladne palače, da bi ustavile flibustirje. Pripeljale so bile nekaj topov ter poklicale del posadke iz San Juan de Luza na pomoč. Ta trdnjava ni prihajala v pomoč za obrambo mesta, ker je ležala proti morju.

Ventimiljski, Grammont in Van Horn so se bili takisto vrgli v metež. Čedalje bolj divji, čedalje srditejši je postajal boj. Španski vojaki, ki so jim pomagali prebivalci, so se trdovratno branili. Toda nič ni moglo zadržati navala fribustirjev. Z dobro namerjenimi streli so očistili prostor pred seboj, pobili topničarje na njihovih topovih in z gusarskimi sabljami v rokah planili po pehoti.

Nihče ni mogel kljubovati drznim mornarjem. Razpršene čete so se deloma vdajale, deloma pa so bežale proti notranjemu mestu ter v svojem blaznem begu podirale ženske in otroke.

Flibustirji so zdaj napadli vladno palačo, poropali, kar so našli, in se utaborili. Drugi so navalili na sosednje dvorce ter z bruni razbili vrata in visoke železne rešetke. Prebivalce so prijeli in jih vzlic njihovemu vpitju in joku odvlekli v stolnico.

Pred vrata le-te so postavili sode s smodnikom, k sodom pa može s prižganimi netili, ki so imeli ukaz, naj poženo cerkev v zrak, kakor hitro bi se ujetniki poskusili upreti.

Med tem so ostali gusarji plenili po hišah, skladiščih, cerkvah in samostanih, da, celo po ladjah ki so bile zasidrane v pristanišču. Ta čas, ko so neobrzdano ropali, je Črni gusar s Carmauxom, Mokom, Stillerjem in petnajstorico drugih mornarjev iskal svojega smrtnega sovražnika.

Kaj mu je bilo mar veracruških bogastev! Vse svoje zaklade je bil dal, da bi dobil omrženega Flamca v pesti!

Toda iskanje je bilo zaman. Po palačah, hišah in kočah so našli samo jokajoče ženske, vekajoče otroke in ranjence.

Tedajci pa ga je izpreletela misel.

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —.30, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 2.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 7.—. — Za ženitve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —.60 za besedo, za drž. in prov. takso —.60, za dajanje naslova ali šifro L 3.—. Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—

Tel. 40 88
DRVA PREMOG GOMBAČ Gledališka 14

Službe išče

IZURJEN SKLADIŠČNIK išče primerne službe. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra pod »Izurjene. 13052-2

GOSPODIČNA gre k enemu ali dvema otrokoma za čez dan. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 13286-1

GOSPODIČNA stara 30 let, poštena, popolnoma brez sredstev, zmožna vsakega dela, sprejme mesto gospodinje, gosp. pomočnice ali k otrokom oziroma sprejme kakršnokoli zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Nujno« 13245-1

DEKLE, vajeno postrežbe gostov išče službo v slaščičarni, bifeju ali kaj sličnega. Prosim čimpreje. Naslov pustiti v oglasnem oddelku Jutra pod »Vajena«. 13164-1

AKADEMIČARKA s perfektnim znanjem italijanščine in nekoliko nemščine, išče kako zaposlitev za 4 ure dnevno. Dajem instrukcije ali grem tudi k otrokom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potrebna«. 13245-2

POSTREŽNICO IŠČEM za popoldne od 13.30 do 18. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13257-1

SAMOSTOJ. URADNICA z mnogoletno prakso in znanjem italijanskega ter nemškega jezika želi spremeniti mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samostojna uradnica«. 13345-2

MIRNA STRANKA dveh oseb, išče mesto za hišnico, pomaga tudi v gospodinjstvu. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delavna 1943«. 13336-1

KUHARICA vešča boljše in meščanske kuhinje, dobra gospodinja, išče službe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varčna in snažna«. 13335-1

UPOKOJENKA išče zaposlitev gospodinje ali gospodinjske pomočnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Upokojenka«. 13333-1

GOSPODIČNA z malo maturo in enoletnim trgovskim tečajem, išče primerne zaposlitve. Ponudbe pod Meščanska šola na ogl. odd. Jutra. 13290-2

Službo dobi

HIŠNIKA, poročenega, brez otrok, iščem za 1. september ali 1. oktober, ki bi oskrboval tudi vrt, žena pa bila v pomoč pri gospodinjstvu za 2—3 ure dnevno, za vilo v centru mesta. Stanovanje kuhinje in sobe ter event. plača. Vse po dogovoru. Ponudbe z osebnimi podatki in referencami na ogl. odd. Jutra pod: »Marljiva«. 12309-1a

KUHARICA, vajena meščanske kuhe, dobi službo v menzi 15 oseb, plača 800 lir in vsa oskrba. Predstaviti se Postojnska ul. 11. 13114-1a

PERFEKTNO KUHARICO, mlajšo, zanesljivo, pošteno, vajeno vseh gospodinjskih del z večletnimi spričevali, sprejmem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra boljša hiša«. 1310[illegible]-1a

KMEČKO DEKLE za vsa dela, iščem. Hrana in plača dobra. Naslov v vseh posl. Jutra. 13139-1a

POSTREŽNICO iščem. Delo od 2. do 5. ure. Viktorja Emanuela 16, pritličje, desno. 13296-1a

SLUŽKINJO mlajšo moč za vsa hišna dela sprejmem. Eventuelno tudi postrežnico za cel dan. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 13299-1a

POSTREŽNICO za dopoldanske ure iščem. Linhartova 9. pritličje. 13172-1a

BOLJŠE DEKLE sprejmm v stalno službo — znati mora kuhati preprosta jedila in tudi vajena drugih gospodinjskih del. Hrana dobra, plača 300 lir. Nastop lahko takoj ali s 1. septembrom. Naslov v vseh posl. Jutra. 13266-1a

POŠTENO POSTREŽNICO za 3 dni v tednu, iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 13267-1a

GOSPOD. POMOČNICA, ki ima veselje do vrta, dobi dobro službo. Rožna dolina c. III, št. 6. 13229-1a

SPREJMEM KUHARICO k dvema osebama, ki tudi opravlja vsa gospodinjska dela. Naslov trgovina »Mela«, Bleiweisova cesta 20. 13256-1a

ZDRAVO, DELAVNO dekle, za vsa hišna dela — sprejmem takoj v 2-člansko družino. Naslov v vseh posl. Jutra. 13390-1a

POSTREŽNICO, za dopoldne. 3-krat na teden, sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13394-1a

IŠČEM BOLJŠO gospodično k 1 otroku, nastop takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13381a-1a

BOLNIŠKI STREŽNIK se išče za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Močan«. 13379-1a

KONTORISTKO, samostojno v italijanščini, nemščine vsaj po diktatu in slovenske stenografije, sprejmem. Lastnoročno pisane ponudbe z zahtevki plače na ogl. odd. Jutra pod »Resna«. 13430-2a

POSTREŽNICA pridna, za dopoldanske ure, se sprejme. Zglasiti se od 14 do 16. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13312-1a

PRIDNO DEKLE in pošteno se sprejme za kuhinjo takoj, plača dobra. Poizve se v gostilni Klemenčič, Krekov trg 11. 13354-1a

GOSP. POMOČNICO ki kuha in opravlja vsa gospodinjska dela, iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 13328-1a

PERICO za tedensko pranje in postrežnico za dopoldne, iščem. Naslov v vseh posl. Jutra. 13327-1a

KUHARICO, ki opravlja tudi vsa druga hišna dela, iščem k trem odraslim osebam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13441-1a

IŠČE SE PLETILJA katera prevzame delo nogavic na dom. Vprašati Lončar — Mestni trg 19. 13322-1a

ZDRAVA DOJILJA z zadostno količino mleka, se išče. Hrana in plača dobra. Več ustmeno. Naslov v vseh posl. Jutra. 13319-1a

POSTREŽNICO dvakrat tedensko, sprejmem. Oglasiti se: Medvedova 1-I. 13307-1a

POŠTENO DEKLE od 30—35 let, za pomoč v gospodinjstvu, vajeno zunanjih in notranjih del, se sprejme takoj. Vsa oskrba, mesečna plača 350 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pridna in poštena«. 13343-1a

POSTREŽNICO iščem za enkrat tedensko popoldne. Kozina, Livarska št. 4. 134418-1a

POSTREŽNICO, izvežbano, sprejmem takoj od 13.30 do 15.30. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13450-1a

GOSPOD. POMOČNICA, poštena, vestna, dobra kuharica, se išče k tričlanski družini. A. Žejen, Mestni trg 20. 13373-1a

Vajenci(ke)

UČENKO SPREJME modistinja Tršan, Sv. Petra c. 7. 13115-44

PLETILJO ali VAJENKO, pletiljo za 2 ali 3 dni v tednu ali vajenko, ki se je že učila ali pa pletiljo za stalno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejmem. Pogoj pridna in vsestransko poštena! Naslov v vseh posl. Jutra. 13389-44

VAJENCA za čevljarsko obrt, sprejmem takoj. Mirje 4. 13388-44

BRIVSKEGA VAJENCA sprejme takoj salon Mauser, Okrožni urad, Ljubljana. 13381-44

VAJENKO-CA sprejmem. Salon, krojač, Gosposvetska c. 10. 13375-44

FRIZERSKO VAJENKO sprejme salon Godina, Sv. Petra cesta 3. 13438-44

FRIZERSKO VAJENKO, ki ima veselje do obrti, sprejmem takoj. Salon Leopold Habicht, Miklošičeva 4. 13405-44

KROJAŠKEGA VAJENCA vajenko, sprejmem takoj. Koščak Ant., krojač, Stari trg 6-I. 13280-44

KLOBUČAR. VAJENEC močnejši, ki ima veselje do klobučarske stroke, se sprejme. Vprašati pri Pajk Rudolf, Sv. Petra c. 38. 13390-44

ŠIVILJSKO VAJENKO sprejmem takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13425-44

VAJENCA za avto-mehaniko sprejmemo takoj. Šuštaršič, mehanična delavnica, Bleiweisova 13 (Figovec, levo dvorišče) 13369-44

Zaslužek

ZASTOPNIKA, manufakturista, dobrega prodajalca, vpeljanega pri trgovcih ljubljanske pokrajine, išče tekstilna industrija. V poštev pridejo ev. tudi začetniki z lepim nastopom. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožna industrija«. 13317-5

ZASTOPNIKE-CE za vse kraje Ljubljanske pokrajine za prodajo vsaki družini neobhodno potrebnega predmeta iščem. Pošljite 12 lir v gotovini za vzorec in navodila. Vidmar Josip, Ljubljana, Rimska cesta 10 13370-5

SLIKE ZA LEGITIMACIJE najhitreje, Leica filmanje na domu in v ateljeju ter vsa v fotografsko stroko spadajoča dela izvršuje solidno in po zmerni ceni ter se priporoča Foto Grad Mira, Miklošičeva 20, nasproti sodišča. 13122-3

HARMONIKARSKI TEČAJ Starše opozarjamo, da se prične harmonikarski tečaj za otroke 1. septembra. Naslov v vseh posl. Jutra. 13019-3

HOČETE ZASLUŽITI? Zglasite se: Vidmar, Ljubljana, Rimska 10. 13152-3

FOTOLABORANT ki je obenem dober Leikaš, dobi stalno dobro plačano službo. Ponudbe na Jutro pod »Fotolaborant«. 13293-3

GOSPODIČNA poučuje v počitnicah klavir, italijanščino, nemščino in francoščino. Wolfova ul. 4. 13186-3

KAUČE, FOTELJE, modroce napravi solidno, po nizki ceni Mohar, tapetnik, Mariborska 27. — Sprejema popravila, pride tudi na dom. — Naročila sprejema tudi Jenko, gostilna »Novi svet«, dvorišče, levo. 13344-3

LATINŠČINO, grščino in ostale srednješolske predmete poučujem vestno, z uspehom. Olga Gnjezda, Vikt. Emanuela 20 13298-3

VESTEN AKADEMIK instruira vse realčne predmete. Naslov v ogl. odd Jutra. 13372-3

PRILIKA! Dober in pošten zaslužek. Zglasite se: Rimska cesta št. 10, pritličje, levo. 13371-3

Prodam

MRČES (uši, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s Toxin praškom. Drogerija Kanc, Židovska ulica 1. 12999-6

PEGE IN LIŠAJ Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc, Židovska 1. 13000-6

STRUŽNICE, rezkalne, skobelne, vrtalne, brusilne in druge stroje izbranih konstrukcij dobavlja Gustav Levičar, Medvedova 14 2081-29

GRAMOFONSKE PLOŠČE še uporabne, razprodajamo po 10 in 15 lir komad. Pohitite z nakupom dokler traja zaloga. Everest, Prešernova 44. J-319-M-6

POŽARNI APARAT »Total« poceni prodam. — Naslov v ogl. odd. Jutra. J-318-M-6

PRED NAKUPOM harmonik si oglejte veliko izbiro prvovrstnih harmonik (klavirske, diatonične, kromatične) pri »Everest«, Prešernova 44. Podaja po nizki ceni in proti garanciji J-315-M-6

VRTNE STOLE zložljive, gostilniške, nove proda Tribuč, Sodarska 2 nad florijansko cerkvijo J-313-M-6

PRODAM kompletno, dobro ohranjeno jedilnico, in sicer 2 kredenci, mizo, 6 stolov in stojalo za cvetlice, črno pleskano. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13238-6

PRAŠIČKI ZA PLEME in za rejo se oddajajo na mestni klavnici od sobote, 7. avgusta naprej. Tvrdka Slamič. 13196-6

VEČ VOZ OBLANJA se proda. Tovarna Rojina, Slomškova 16. 13042-6

SODI hrastovi, za vina, žganje, vseh velikosti; bukovi, za olja, sadne soke, kemikalije; embalažni sodi; impregniranje sodov. Nakup in prodaja starih sodov. Popravila. Vse v stroko spadajoča dela. — Fr. Pirc, sodarstvo, Dravlje - Ljubljana, tel. 48-84. Pisarna: naročila, informacije: L. Pangos, Frančiškanska ul. 3. 13044-6

OLJARSKE SODE 100—120 komadov, prodam. Fr. Pirc, Dravlje — Telefon 48-84. 13126-6

SALONSKA OBLEKA, lepa, se proda. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13151-13

ZDRAVE VINSKE SODE za črno vino prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13170-6

ZABOJE, skoraj nove, večjo množino, ugodno prodam. Gerovac, Kolodvorska 8. 13171-6

PREMOG DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

ŠIVALNI STROJ prodam poceni, skoraj še nov. Gaja, Topniška 18, suteren. 13395-6

VEČ KOSOV POHIŠTVA, rabljenega zelo poceni prodam. Eršte, Hranilniška 14-I. 13294-6

USNJEN PLAŠČ dolg, rujav, najboljše kvalitete — z podlogo iz kamelje volne — primeren za avtomobil itd. v brezhibnem stanju, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13304-6

ŠIVALNI STROJ Singer se proda za 5200 lir. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13303-6

MOŠKO KOLO, dobro ohranjeno, nemške znamke se proda. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 13165-6

LEPO, SNAŽNO SOBNO opravo z žimnicami in vložki, ugodno proda trgovina Ogled. Mestni trg 3, vhod skozi vežo. 13177-6

PRODAM: 2 postelji, češnja, fornirano s kanadsko brezo, 2 nočni omarici, 2 modroca z vzmetmi (fedri), 10 m blaga za žimnice, vse za 6000 lir. Marijin trg 3 — Manufaktura. 13113-6

PRODAM KOVČEG, dobro ohranjen. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra.« 13173-6

VEČ ŠIVALNIH STROJEV proda po ugodni ceni trgovina »Ogled«. Mestni trg 3, vhod skozi vežo. 13176-6

OTROŠKO POSTELJO, dobro ohranjeno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 13182-6

2 VOLČJAKA-MLADIČA čuvaja, prodam. Ižanska 46 pri mesarju. 13171-6

STROJ za mletje kosti, šrotanje žita itd., nov, se ugodno proda. Povšetova ulica 85. 13261-6

MORSKI PRAŠIČKI naprodaj. Kozina, Tabor 6, I. nadstr. 13262-6

PRAŠIČKE ZA REJO prodam. Poizve se Sv. Petra 61. 13264-6

VRTALNI STROJ za železo, pol metra visok, ročni, naprodaj. Ogled vsak dan od 8. do 12. Naslov v vseh posl. Jutra. 13268-6

PRODAM: skoraj novo, črno moško obleko »Marengo« za manjšo postavo, oblekco za 8-letnega fanta, fotoaparat K. W. 1:4.5, F 13.5, damsko nalivno pero Parker. Ogled dopoldne. Naslov v vseh posl. Jutra. 13269-6

KLAVIR. HARMONIKO, 120 basov in dva registra, popolnoma novo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13059-6

ČRNA MOŠKA OBLEKA za srednjo postavo, se proda. Naslov v vseh posl. Jutra. 13098-6

PRODAM: 14 letnikov Ljubljanskega Zvona«, čajni servis alpaka, kompletno otroško posteljico. Naslov v vseh posl. Jutra. 13111-6

ČRNO BLAGO za damski plašč, predvojno, volneno, prodam. Idrijska 22. 13119-13

SREBRNO LISICO, krasno, novo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13130-6

ŠPORTNI OTROŠKI voziček, skoraj nov, naprodaj. Ogled v trgovini s čevlji pri Zamorcu, Sv. Petra c. 24. 13123-6

PRODAM ali ZAMENJAM za živila, novo, predvojno moško kolo. Brajič, Janežičeva c. 12 (Prule). 13140-6

ANTIČNO, BAROČNO omarico, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13156-6

OTROŠKI VOZIČEK, globok, prodam. Jarc, Koželjeva ul. 4, Sv. Križ. 13154-6

PRODAM belo, leseno, novo posteljo, žel. umivalnik, velike potovalne košare in velike zaboje. Naslov v vseh posl. Jutra. 13188-6

FOTOGRAFSKI APARAT 10x15 — Zeiss Ikon, Compur-tessar 1:6,3, poceni prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13187-6

HLADILNO OMARO in Lutzovo peč, dobro ohranjeno, velikost 100x67x77 cm, prodam. Avsec, Bežigrad 13, levo. 13192-6

UMIVALNI SERVIS, 7 komadov, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13191-6

DAMSKI PLAŠČ, temnomoder, sportni kostim in tenis čevlje 39—40, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13194-6

KOZO sanske pasme, prodam. Strnad, Šiška, Podaljšana Aleševčeva 28. 13408-6

OTROŠKI VOZIČEK, globok, kompleten, lep, malo rabljen, prodam. Kramarič, Resljeva 18. — Tel. 36-48. 13214-6

PRODAM po nizki ceni razna nova okna in balkonska vrata. — Boc, Albanska 39 — Bežigrad. 13225-6

TEMEN SAKO z modrimi hlačami, dobro ohranjeno, ugodno naprodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13231-6

ZA PRVO POMOČ omarice za privatnike, zaklonišča, obrtnike in industrijo ima na zalogi »Chemolabor«, Miklošičeva 17. 13234-6

NOVO SPALNICO, masivno, češnjevo, prodam. Zbašnikova 16, Trnovo-Kolezija, podpritličje. 13242-6

ŠPORTNA VOZIČKA, nova, močna, domač izdelek, naprodaj. Bohoričeva ulica 3. 13241-6

KOŠNJO OTAVE prodam. Predovič, Poljanska cesta 73. 13239-6

ČRNO MOŠKO OBLEKO in smoking prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13237-6

NAPRODAJ gugalni stol, tričetrtinska violina, razna oblačila ter blago za obleke (stara kakovost). Naslov v ogl. odd. Jutra. 13248-6

»SINGER« CILINDER čevljarski stroj, še v zelo dobrem stanju, se proda. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13247-6

SPALNO OPRAVO, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13246-6

ŠTEDILNIK, kompletno železje za vzidati, novo, dve in pol plošči, 21 col, desni, prodam. Rožna dolina cesta V št. 4. 13252-6

OTOMANO prodam. Cesta Soške divizije 66. 13260-6

OTROŠKI VOZIČEK, globok, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13403-6

PLATNO za knjigoveze, krojače itd., ugodno prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Platno«. 13400-6

MLADO KOZO prodam. Cesta dveh cesarjev v Logu — Bartlu. 13397-6

TOALETNI PRIBOR krasen za potovanje (neseser), izdelan v usnje — ugodno prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13398-6

HARMONIKE vseh vrst, nove in rabljene, dobite pri »Prometu«. — Nasproti Križanske cerkve. — Stare vzamem v račun. 13395-6

PRODAM PIŠKE, 8 tednov stare. — Maurerjeva ulica 23. 13391-6

FIAT LIMUZINA štirisedežna, v zelo dobrem stanju, se ugodno proda. Mehanična delavnica Kopač, Celovška c. 38. 13383-6

PISALNI STROJ, najnovejši model, popolnoma nov, ugodno naprodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13384-6

PRIBOR ZA DENTISTA stol, vreteno ter nekaj materiala, primerno za podeželsko ordinacijo, ugodno naprodaj. Servis biro — Šelenburgova 4. 13385-6

MOŠKO ČRNO OBLEKO za srednjo postavo, predvojno blago, prodam, Verovškova ul. 22, pritličje, desno. 13387-6

ANGORA ZAJCE, samce in samice — tudi breje, stare 3—12 mesecev, ugodno prodam. Pestotnik, Mesarska c. 1. 13380-6

KUHINJSKO OPRAVO elegantno, novo, in že rabljeno kredenco poceni proda mizar Lončarič, Šiška, Vodnikova 116. 13358-6

PRODAM veliko zalogo stare manufakture v skladišču, prazen lokal, stelaže, zaradi opustitve obrta. Potrebno milijon lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najboljša konjunktura«. 13356-6

KRASNA JEDILNICA orehova, moderni slog, še v delu, se ugodno proda. Event. spremembe mogoče. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Remek delo«. 13314-6

OTROŠKI VOZIČEK globok, v odličnem stanju, naprodaj. Na ogled v trg. s semeni Bleiweisova 51a. 13313-6

KUHINJSKA OPRAVA moderna, solidna izdelava, na ogled tudi v nedeljo dopoldne, naprodaj po nizki ceni. Artnak, mizarstvo, Jenkova 7. 13342-6

ŠIVALNI STROJ »Pfaff«, nov, pogrezljiv, in predvojno blago za moško obleko se ugodno proda. Sedej, Vodnikova 8. 13338-6

RJUHE izvrstno ohranjene, ugodno naprodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13332-6

KAPNE in BLAZINE, čisto nove, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13331-6

ŠIVALNI STROJ »Singer«, stari tip in nov moški suknjič z telovnikom, se proda. Iglič Leopold, Ljubljana, Gerbičeva 12, Kolezija. 13326-6

PRODAM: 2 skoro novi fini postelji, kanadska breza, šperani, z madraci in nočnimi omaricami in 3 fotelje za 6000 lir. Vprašati pri Oblat na Sv. Petra c. 18. 13442-6

POSTELJO, belo emajlirano, z medenino, skoraj novo, okroglo zložljivo vrtno mizo in 2 zložljiva stola prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13440-6

TRICIKELJ, tovarniško nov, z novimi gumami, ugodno naprodaj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13414-6

BRISAČE FROTIR, 2 para moških čevljev, rujave, št. 42, deko za posteljo, prodam. Cesta Soške divizije 58, podpritličje, desno. 13413-6

NEKAJ KOMADOV elektromotorjev, rabljenih od 1 do 10.5 KS, proda strojno tehnična pisarna Ileršič, Ljubljana, Rimska 13. 13412-6

OTROŠKE POSTELJICE različnih oblik, kupite ugodno v zalogi pohištva na Gosposvetski c. 95 v Šiški. Zaloga je odprta od 14. do 15. ure. 13410-6

RJUHE! Nekaj rjuh in blazin, fino platno, krasno ročno delo, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13409-6

OTROŠKI VOZIČEK športni in otroško stajico (posteljico), prodam. Hajnšek — Rožna dol. c. IX., št. 2-I. 13324-6

DOBRA VIOLINA, se ugodno proda. Tržaška c. 17, pritl. 13285-6

VOZ - DIRO na gumi kolesih 3½ tone nosilnosti, malo rabljen, prodam. Ogleda se: Dolenjska c. 48-c. 13284-6

NOV KAUČ in visoko omaro, ugodno prodam. Sodarska ul. 2-a, nad cerkvijo sv. Florijana. 13278-6

2 VOZA OBLANJA odda mizar Sajovic, Škofja ul. 13. 13277-6

OMARO, KAUČ in drugo pohištvo, dobro ohranjeno, prodam, Naslov v vseh posl. Jutra. 13276-6

OMARO, nočno omarico, posteljo, trd les, prodam za 600 lir. Nardin, Brečeva 30-I. 13273-6

VALVAZOR II. izdaja za 5000 lir prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13272-6

HLADILNI STROJ elektro-avtomatski za obrt (gostilno, mesarijo) itd., prodam. Dopisi na ogl. odd. Jutra pod »Garancija«. 13271-6

RADIO-APARAT Hornyphon-Prinz, v odličnem stanju, plombiran na Ljubljano, ugodno prodam. Brejc, Bogišičeva 4-II (na Mirju, za obrtno šolo). 13240-9

RADIO »Orion« 100, 5+1, prodam. — Istotam prodam tudi kokljo s 1 mes. starimi piščanci. - Vel. Čolnarska 15, vis. pritličje. 13334-6

FILATELIJA kupujem dobrodelne Jugoslovanske znamke in tudi Avstrijske, prodam Srbske, Gosposvetska 5, priklišče do 10 in od 2.—4. 13321-6

IGLE, STROJNE, prodam za popravljanje nogavic, uporaba tudi ročna. — Ogled: Gosposvetska 5, priklišče do 10½ in 2.—4. 13320-6

KOZA, ŠVICARSKA, 3 mes. stara naprodaj. Celjska ul. 13, za Bežigradom. 13310-6

STENICE, ŠČURKE, podgane, zanesljivo uniči zavod za pokončavanje mrčesa in golazni. Zor Adolf, Tavčarjeva 4-III. levo. 13292-6

ŠPORTNO KOLO kot novo in eno navadno — prodam. Gosposvetska c. 53. 13289-6

3 LEPE PRAŠIČKE za rejo, prodam. Hranilniška 14. 13447-6

NOV SMOKING za manjšo postavo in čevlje, lakaste, št. 42, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 13444-6

UGODNO PRODAM: dobro ohranjeno jedilnico (oreh, ni moderno), lepo, lestence, oljnate slike (ni umetnina) in drugo, vse dobro ohranjeno. Pred Škofijo 19-II. 13429-6

UGODNO NAPRODAJ: damske obleke, damski črni plašč, damski dežni plašč, damski čevlji in sandali (vsi moderni) št. 40—41 in št. 35 moderni športni, ogrinjalo za postelje, vse dobro ohranjeno. Pred Škofijo 19, II. nadstr. 13428-6

MODERNE SPALNICE in kuhinje, priznano solidne izdelave, nudi ugodno mizarstvo Vidmar, Vodnikova 31. 13426-6

ŠIVALNI STROJ SINGER s pokrovom, ženski, prodam; od 10 do 16. Mirje št. 29. 13423-6

ZLOŽLJIVO ŽELEZNO posteljo prodam. Poizve se Cesta na Rožnik 43. Zvonec zakrit na vrtnih vratih Od 8 do 16. 13422-6

ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv, dobro ohranjen, prodam. Zajec, Dolenjska c. 35, dvorišče. 13420-6

GOSPODINJSKI električni števec odstopim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Števec«. 13416-6

PRODAM sandale, čevlje št. 39 in drugo. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13374-6

ŠIVALNI STROJ znamke »Adler«, nov, se proda. Poizve se pri Tavčar, Ilirska 12. 13315-6

TRICIKLJE različnih velikosti, tudi nekaj rabljenih, na zalogi po zelo nizki ceni. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. Tel. 29-27. 13367-6

VEČ KOLES, damskih in moških, znamk Adler, Steyr, Puch in Dürkopp, zelo ugodno naprodaj. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. Tel. 29-27. 13366-6

2 DKW MOTORNI kolesi 200 in 250 ccm, s 4 prestavami itd., zelo poceni naprodaj. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. Telefon 29-27. 13365-6

PISALNI STROJ »Erika Portabel« in »AEG«, oba v brezhibnem stanju, ugodno naprodaj. Ogled vsak čas. Slejko, Sv. Petra c. 3. Tel. 26-91. 13359-6

Kupim

RABLJENE GRAMOFONE in plošče zopet kupuje po zvišanih cenah tvrdka »Everest«. Prešernova ul 44. 296-26

STROJE pisalne in računske, kupuje in plača najvišjo dnevno ceno Everest, Prešernova 44 J-316-M-7

PRAZNE ŠKATLE od Mama-mleka in prazne steklenice. kupim po najvišji ceni. B. Guštin Vodnikov trg 2. 304-7

BOR, lisičje in dihurjeve, nove in stare, stare in nove usnjate kovčke in aktovke, dobro ohranjene polhove čepice, dalje čebelni vosek, domačo šetino, zajčje kože, tudi letne polhove kože, surove in strojene, ter vse kože od divjačine kupuje trgovina Zdravič, Ljubljana, Stari trg 30. 299-7

MARELICE IN BRESKVE kupimo. Ponudbe brez navedbe cene na ogl. odd. Jutra pod »Marelice«. 13226-7

VREČE različne, juto za embalaže kupuje stalno Podbevšek Filip, Ljubljana VII., Obirska 4. 11476-7

ODPADKE krojaške in šiviljske, kupujem. Hrenova 8. 11841-7

KOLESA, damska in moška, kupuje tvrdka »Promet« — nasproti Križanske cerkve. Telefon 43-90. 13396-7

ŽENSKO KOLO dobro ohranjeno kupim. Gerbičeva 45. 13297-7

ZAPRAVLJIVČEK lažji, v dobrem stanju, kupim. Poleg tega tudi par dobrih komatov z »lajbkisi«. Hočevar, Kersnikova 5-I. 13306-7

KUPIM APARAT za izdelovanje soda vode ter pokalic, dobro ohranjen. Ponudbe pod »S steklenicami« na oglasni odd. Jutra. 13146-7

KUPIMO vseh vrst snažno pohištvo, kavče, otomane, preproge, žimnice, šivalne stroje in drugo. Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo.) 13175-7

STARO ŽIMO in žimnice kupimo, plačamo po kvaliteti. (Dostavite vzorec.) Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo). 13174-7

KUPIM KUGY: Julische Alpen im Bilde. Naslov v vseh posl. Jutra. 13165-7

SREBRNO LISICO, novo ali dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lisica«. 13155-7

SREBRNO JEDILNO orodje in druge predmete, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srebrni predmeti.« 13230-7

KUPIM ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv (Singer, Pfaff), in damsko kolo. Oboje prav dobro ohranjeno. Plačam z živežem (žito, moka itd.) in z denarjem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna cena«. 13258-7

STARE MADROCE, odeje, pohištvo, vsakovrstne obleke in vse starinske predmete, stalno kupuje Golob Marija, Gallusovo nabrežje 29. 13402-7

DAMSKI ČESALNI salon, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sredi Ljubljane«. 13376-7

ŽENSKO KOLO, dobre znamke, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam«. 13138-11

STARE MOŠKE OBLEKE, čevlje, perilo, pohištvo itd. stalno kupuje Alojzija Drame, Ljubljana, Gallusovo nabrežje 29. 13316-7

ELEKTR. HLADILNIK (Frigider) za gospodinjstvo, ca. 150 l, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Frigider«. 13339-7

VOZIČEK za ohromele bolnike kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bolniški voziček«. 13340-7

KUPIM AVTO malo rabljen, petsedežni, po možnosti znamke Mercedes — Škoda — Wanderer. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Do 50 HP«. 13330-7

OTROŠKE GALOŠE št. 24 kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Otroške galoše«. 13439-7

KUPIMO dobro ohranjen voz s »kasonom« za prevažanje drv. Ponudbe naslovite na Nabavljalno zadrugo železničarjev Ljubljanske pokrajine, Cesta Soške divizije št. 15. 13436-7

ELEKTROMOTOR 220—380 Volt., 50 period, 3 fazni, 2—2½ HP, dobro ohranjen, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 13411-7

PISALNO MIZO, hrastovo, dobro ohranjeno — kupimo. Ponudbe z navedbo in možnostjo ogleda na Glasbeno Matico. 13404-7

KUPUJEM: pohištvo, modroce, obleko — gramofone tudi neuporabne — Ugodnost, Gallusovo nabrežje 27. 13281-7

KUPIM: uro, verižico, prstan ali kakšen drug podoben izdelek. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Darilo«. 13270-7

KLAVIR SPREJMEM v shrambo, za dovoljenje uporabe plačam odškodnino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Klavir«. 13448-7

KISLA JABOLKA, tresena, vsako količino, kupimo. »Malina« — Ljubljana VII., Frankopanska ul. 9. 13446-7

FOTOAPARATE, vse fotopotrebščine in slične predmete kupuje proti takojšnjemu plačilu in sprejema tudi v komisijo: Fototehnika, Bleiweisova c. 15. 13434-7

TISKARSKI STROJ za knjigoveznico, električno segrevanje, kupim ali vzamem v najem. Ponuditi na ogl. odd. Jutra pod: »S črkami«. 13432-7

MODERNO SPALNICO, novo ali odlično ohranjeno kupim. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Čisto« 13431-7

NAJBOLJE PLAČAMO kovine, steklenice, vreče. Metalia, Cesta Arielle Rea št. 13. 13417-7

PLAČAMO ZELO DOBRO za stare biciklje, biciklj-gume, motorna kolesa, ter gume za motorna kolesa. Gasogeno Merkur, Puharjeva 6. 13368-7

KUPIM ploščat sturz za uro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Antikvariat«. 13360-7

Posest

NAPRODAJ: Parcele po 55, 70, 80, 200 do 800 lir za kv. m. — Zemljišče za industrijo (gramozni teren), 5000, 10.000 in 15.000 kv. m. znotraj bloka. — Zemljišče v bližini glavne carinarnice v izmeri 29.000 kv. m. — Hiše: nova dvonadstropna, enonadstropne in visokopritlične. Realitetna pisarna Zajec Andrej Tavčarjeva ulica 10. Tel 34-86. 12926-20

PARCELO 800 m² na severni strani prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za 160.000«. 13218-20

KUPIM HIŠO ali zemljišče do 500.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovec«. 13219-20

PARCELO v središču ali v okolici kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina razpoložljiva«. 13220-20

NOVEJŠO HIŠO z dvema trisobnima stanovanjema na severni strani prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod: »Cena 230.000 lir«. 13221-20

HIŠO ALI VILO kupim do 850.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Obrtnik«. 13222-20

PARCELA 500 m² za 35.000 lir, znotraj bloka (gramozni teren), naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potrebujem denar«. 13223-20

NAPRODAJ: parcele po 55, 70, 80, 200 do 800 lir m²; zemljišča za industrijo (gramozni teren) 5000, 10.000 in 15.000 m², znotraj bloka; zemljišče v bližini glavne carinarnice v izmeri 29.000 m²; hiše: nova dvonadstropna, enonadstropna in visokopritlična. Realitetna pisarna Andrej Zajec, Tavčarjeva ulica 10. Tel. 34-86. 13224-20

»GLOBUS«, posredovalnica za nakup in prodajo nepremičnin, Petrarcova 26, proda: stavbne parcele ob Celovški cesti od 500 m² dalje, parcelo za enonadstropno vilo v Koleziji za skupno ceno 120.000 lir, v svetokriškem okraju parcelo v izmeri ca. 1300 m², več stavbnih parcel, vzhodni del, od 15.000 lir dalje. 13190-20

STAVBNO PARCELO južna lega ob Večni poti, se proda. Poizve se »Alpina«, Bleiweisova 12. 13136-20

GOZD ob Večni poti pri Strelišču se proda. Poizve se »Alpina«, Bleiweisova 12. 13137-20

STAVBNO PARCELO lepo, v izmeri 850 kv. m, prodam za 188.000 lir. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bleiweisova — (Tyrševa). 13142-20

LEP KOMPLEKS zemljišča, v izmeri 10.000 kv. m, kateri je tudi razdeljiv na poljubne dele, oddaljen od tramvajske postaje 3 minute, prodam. — Kompleks je pripraven za parcelacijo ali v industrijske namene. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »90 lir«. 13143-20

PRODAMO: travnik ob glavni cesti; industrijsko parcelo tostran bloka od 3000 m² dalje; stavbno parcelo v Trnovem ca. 500 m² veliko; 2 parceli v Rožni dolini od 500 do 700 m². »Realiteta«, Prešernova 54-I, nasproti pošte. Tel. 44-20. 13189-20

TRAVNIK ca 10.000 m² za konjsko krmo prodam. Ponudbe na upravo Jutra pod »Lahov graben«. 13301-20

KUPIM HIŠO v Ljubljani ali v okolici za ceno do 250.000 lir. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Plačam takoj«. 13183-20

KOMFORTNO VILO prodam ali zamenjam za manjšo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirje«. 13132-20

TRGOVSKO HIŠO, stanovanjsko in 3500 kv. m zemlje za zidavo ob Celovški c., prodam. Posredovalci strogo izključeni. Naslov v vseh posl. Jutra. 13135-20

3-NADSTROPNO HIŠO v Šiški, popolnoma novo, 16 komfortnih stanovanj z mesečnim donosom 3420 lir, prodam za 3,350.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepe obresti«. 13209-20

HIŠA v strogem centru s centralno kurjavo, zelo donosna, 3 nadstropna, na parceli 2100 kv. m, 20 stanovanjska, možnost prezidave še za 6 stanovanj, se proda za 3,600.000 lir. Hiša je trgovska in ima garaže, več trgovskih lokalov in obširna skladišča. Ponudbe na odd. Jutra pod »Zlata jama«. 13210-20

KOMPLEKS 11.000 m² na Viču ob železnici z možnostjo napeljave industrijskega tira, prodam. Nastavljena cena 700.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hiše ali industrija«. 13211-20

VILA v strogem centru na najlepši točki 4405 kv. m krasnega parka, zelo lepa stanovanja s centralno kurjavo in zimskim vrtom se proda za 2,300.000 lir. — V ceni je vključeno gospodarsko poslopje z garažo, hlevom ter stanovanjem. Možnost odprodaje parcel po zelo ugodni ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kupim skoraj zastonj« 13197-20

TRGOVSKO HIŠO v Šiški ob tramvajski progi, prodam za 380.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mogoče ceneje«. 13198-20

PARCELO 550 m² v Koleziji, prodam po 160 lir za kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zidam«. 13199-20

KMETSKO HIŠO v okolici Ljubljane z 680 kv. m, prodam za 60.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vredna«. 13200-20

DVA KOMPLEKSA v Novih Jaršah 3600 kv. m in 8400 kv. m, prodam po 40 in 70 lir za kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za parcele«. 13201-20

STAREJŠO VILO, 3 stanovanjsko, na parceli 3400 kv. m, ki je deljena v 4 parcele z možnostjo odprodaje po zelo ugodni ceni se proda za 1,010.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugoden nakup«. 13202-20

1-NADSTROPNO VILO na Mirju, 1040 kv. m, blizu tramvaja, prodam za 375.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Idilična«. 13203-20

HIŠO blizu stare cerkve, na parceli 760 kv. m, z možnostjo zazidave v vogalno hišo, prodam za 450 lir za kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tik tramvaja«. 13207-20

ZEMLJIŠČE tik Hanske ceste, 4495 kv. m, prodam po 95 lir za kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »6 parcel«. 13204-20

PARCELA 750 m² na Vodovodni cesti se proda za 210 lir kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vogalna«. 13205-20

PARCELO 830 kv. m, ob glavni cesti, za 3 nadstropnico, prodam po 250 lir za kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Najlepša«. 13206-20

PARCELO 950 m² na Podmilščakovi ulici, prodam po 200 lir za kv. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bežigrad«. 13208-20

PARCELO KUPIM brez posredovalca do 60.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj L«. 13228-20

REALITETNA PISARNA Habijan Miro, Cigaletova 1 pritl., proda: stavbne parcele ob Celovški cesti po 250 lir m², v vzhodnem delu mesta po 55—80 lir, v Zg. Šiški po 70—100 lir za m². Industrijske v Šiški po 40 lir, trgovsko hišo ob Celovški, trgovsko hišo ob Vodnikovi, kmetsko posestvo v Notranjih goricah za 65.000 lir, tristanovanjsko v Šiški itd. 13253-20

KRASNO STAVBNO parcelo, zemljišče za dve štirinadstropnici in vilo v izmeri 1700 m², ob Celovški cesti, prodam po zelo ugodni ceni, ker potrebujem denar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Možna podparcelacija«. 13255-20

KUPIM HIŠO ALI VILO v Ljubljani, po možnosti z malo vrta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam takoj«. 13254-20

DVOSTANOVANJSKO hišo, novo, ob Dolenjski cesti prodam. Vprašati gostilna »Jesih«, Dolenjska cesta od 12. do 14. ure. 13401-20

DVONADSTROPNO stanovanjsko hišo na Rakeku prodam za 350.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večja stanovanja« 13346-20

PARCELO v izmeri 850 m² prodam za 95.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ni daleč«. 13347-20

STAVBNO PARCELO v izmeri 850 m², v najlepšem delu Bežigrada, prodam resnemu kupcu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »180.000 lir«. 13348-20

LEPO STAVBNO parcelo za Bežigradom prodam za 150.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za vilo ali hišo«. 13349-20

STAVBNO PARCELO na Kodeljevem prodam za 68.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Proti gotovini«. 13350-20

PARCELO v strogem centru mesta za zidavo tronadstropnice prodam za 600.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo resni reflektanti«. 13351-20

PARCELO na lepi sončni legi v Šiški v bližini nove cerkve, v izmeri 660 m², prodam takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »120.000 lir«. 13352-20

LEPO STAVBNO parcelo na Mirju prodam za 130.000 lir. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »515 kv. m«. 13353-20

STAVBNO PARCELO za vilni sistem v Zg. Šiški ali blizu remize, tostran bloka in železniške proge, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Remiza«. 13390-20

PRODAM — ZAMENJAM za manjšo, novo, 4-stanovanjsko hišo za Bežigradom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večjo za manjšo«. 13392-20

PRODAM TRAVNIK 7000 kv. m, ob Poti na Rakovo Jelšo ali ga zamenjam za stavbno parcelo in event. doplačam. Poizve se Trnovo, Kolizejska 19-II. 13393-20

HIŠO ALI PARCELO za 600.000 lir, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brez posredovalca 99«. 13445-20

GRADBENO PARCELO pod Rožnikom ugodno prodam zaradi nakupa industrijske parcele. 722 m² velika, vogalna. Višja, zajamčeno suha lega. Hinko Privšek, Ljubljana, Kolodvorska 7 (»Ekonom«). 13421-20

Stanovanja išče

STANOVANJE iščem, dve sobi in kopalnico, za takoj ali pozneje, za dva starejša, zelo mirna zakonca, brez otrok. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Dobra nagrada«. 13023-21a

URADNIK išče s prvim eno ali dvosobno stanovanje. Plača zelo dobro. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »plačam 300—400«. 13300-21a

ZAKONSKI PAR IŠČE eno ali dvosobno stanovanje v strogem centru mesta. Plačam eventuelno pol leta naprej. Dam tudi lepo nagrado onemu, ki mi ga odstopi. Ponudbe poslati na oglasni oddelek Jutra pod »Trgovec«. 13178-21a

500 LIR NAGRADE dobi, kdor mi preskrbi eno ali dvosobno stanovanje s kopalnico. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »500 lir nagrade«. 13021-21a

STANOVANJE S SOBO, kuhinjo in pritiklinami — kjerkoli na periferiji v ali izven bloka, z navedbo cene, išče upokojenec. Naslov v vseh posl. Jutra. 13134-21a

UPOKOJENKA išče stanovanje kot sostanovalka ali majhno sobico. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Upokojenka«. 13334-21a

STANOVANJE, 2 ali 3-sobno, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovec«. 13325-21a

500 LIR NAGRADE dobi kdor mi preskrbi lepo 2-sobno stanovanje v severnem delu Ljubljane takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bežigrad«. 13279-21a

3000 LIR NAGRADE dam onemu, ki mi preskrbi ali odstopi malo komfortno stanovanje. Dopisi na ogl. odd. Jutra pod »V strogem središču«. 13363-21a

Stanovanje odda

MAJHNO ENOSOBNO stanovanje oddam za 8. september. Pismene ponudbe pod »8. september« na upravo Jutra«. 13184-21

ODDAM STANOVANJE soba, kuhinja, kabinet za 1. september ali oktober, 6 minut od tramvaja, stalni stranki z majhno družino. Pismene ponudbe oddati v ogl. odd. Jutra pod »200 lir«. 13249-21

Sobo odda

SOSTANOVALCA se sprejme takoj. Cegnarjeva št. 8. Žužek. 13302-23

OPREMLJENO SOBO čisto in mirno se odda mirni osebi. Naslov v upravi »Jutra«. 13298-23

OPREMLJENA SOBA se odda boljši domači osebi ali zakonskemu paru. Potrebne lastne rjuhe in brisače. Event. kuhinja na razpolago. Naslov v vseh posl. Jutra. 13217-23

OPREMLJENO SOBO oddam dvema gospodičnama, istotam prodam posteljo. Pencelj, Parmova ulica 48. 13355-23

LEPO SONČNO SOBO s hrano oddam s 15. avgustom in sprejmem tudi abonente na dobro domačo hrano. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13311-23

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom tudi z možnostjo kuhanja, oddam za nekaj mesecev solidni osebi. Naslov v vseh posl. Jutra. 13337-23

OPREMLJENO SOBO takoj oddam boljšemu gospodu. Malgajeva 8, pritličje — levo. 13329-23

OPREMLJENO SOBO na dve osebi s souporabo kopalnice v centru oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13406-23

ZELO LEPO SOBO oddam takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 13275-23

KABINET ODDAM solidnemu gospodu s 16. avgustom, komfort, krasna lega v središču. Muzejska 7, IV. nadstr. 13435-23

OPREMLJENO SOBO z uporabo kopalnice in s posebnim vhodom oddam. Vprašati popoldne. Rožna dolina cesta III št. 18. 13419-23

OPREMLJENO SOBO oddam najraje čez dan odsotni osebi. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13361-23

Sobe išče

OPREMLJENO SOBO, čisto, svetlo, išče visokošolec z dežele s prehrano, katero sam preskrbi, kakor po želji tudi za stanodajalca. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo soliden«. 13169-23a

MLAD ZAKONSKI PAR brez otrok išče opremljeno mirno sobo s 1. septembrom. Ponudbe pod »Mirna soba« na oglasni oddelek Jutra. 13287-23a

PRAZNO SOBO išče mirna gospodična-uradnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prazna soba«. 13265-23a

DELNO OPREMLJENO sobo — če mogoče s hrano — išče starejša gospa. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soba«. 13233-23a

OPREMLJENO SOBO z vso oskrbo išče uradnik-rekonvalescent, najraje v predmestju in blizu tramvaja. Prispeva dnevno meso in druga dodatna živila. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Miren«. 13235-23a

OPREMLJENO SONČNO sobico išče gospodična, čez dan odsotna, po možnosti s posebnim vhodom, za dne 15. avgusta. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13243-23a

PRAZNO SOBO s posebnim vhodom, v središču, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Potrebujem takoj«. 13236-23a

PREPROSTO SOBICO, po možnosti v sredini mesta ali kjer koli, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sobica«. 13378-23a

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom, z dvema posteljama, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brata«. 13377-23a

IŠČEM PRAZNO SOBO čelno s posebnim vhodom, v centru ali 1-sobno stanovanje. Ponudbe sprejema: Mlekarna, Novi trg 1. 13382-23a

SOBO z uporabo kuhinje, iščeta gospodični. Tudi malo izven mesta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lastno perilo«. 13323-23a

LEPO OPREMLJENO sobo s posebnim vhodom išče mirna gospodična v središču ali bližini kolodvora. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačam dobro«. 13424-23a

Ženitve

42 LETNI SAMEC v stalni službi, želim spoznati šiviljo, zaradi ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tajnost«. 13099-25

DVA SAMCA, stara 38 let z stalno eksistenco v Ljubljani, želiva spoznati zaradi resne ženitve gospodične ali vdove, močne postave, prednost imajo imovite ter lahko preproste. Tajnost zajamčena. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Treznost«. 13100-25

VDOVA srednjih let, želi spoznati gospoda, izobraženega, mirnega značaja v starosti 42 do 52 let, v svrho ženitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zadovoljstvo«. 13120-25

ŽELIM SI ISKRENE, resnične ljubezni, rada bi bila srečno poročena. Dopisi na ogl. odd. Jutra pod »Dom, 38—48 let«. 13433-25

Razno

Vse denarne in trgovske posle izvršim hitro in točno. Obrnite se na RUDOLF ZORE Gledališka ulica 12 Telefon 38-10

TEL. 2951
DRVA PREMOG IV SCHUMI
in Frančiškanska 10

Prevodi, prošnje, prepisi, razmnoževanja, informacije »SERVIS BIRO«, Šelenburgova ul. 4 tel. št. 2109

ŠTAMPILJE ETIKETE GRAVER SITAR & SVETEK LJUBLJANA
Nov naslov: Frančiškanska ul. 3.

LOKAL ALI DELAVNICO event. z orodjem za ključavničarsko obrt vzamem v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Promet«. 13147-19

TRGOVSKI LOKAL strogo središče Ljubljane, oddam. Nizka najemnina. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13357-19

TRGOVSKI LOKAL iščem za manufakturno trgovino v strogem središču. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13362-19

IŠČEM DELAVNICO z električno napeljavo, vodovodom in kanalom, za takoj. Ponudbe na oglas. odd. Jutra pod »Delavnica takoj«. 13437-37

KOMPANJONA(-KO) s 150 do 200 tisoč išče staro zelo zaposleno podjetje. Dopisi na ogl. odd. Jutra pod »Mesečni zaslužek 10.000«. 13364-37

Gdč. ROZMAN, hčerka lesnega trgovca iz Gorenjske, naj se zglasi pri Hočevar, Kersnikova 5, če živi v Ljubljani 13305-31

KOSNJO OTAVE oddam. Poizve se Sv. Petra 61. 13263-37

ČRNO ROČNO URO sem izgubila 3. VIII. od pošte do Jarš. Poštenega najditelja prosim, da jo odda proti nagradi: Novak, Viale Vittorio Emanuelle III. št. 18. 13163-37

PREKLICUJEM da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih naredila Marija Anzelc (užitkarica). — Anzelc Martin, Ilovški stradon 9, Ljubljana. 13244-37

ŠIVOBEL MUCEK se je izgubil. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči ali ga izroči proti nagradi: Gradišče 11-I. 13250-37

LEP OVČARSKI MLAD pes se je našel. Dobi se: Šimnovec, Gradišče 11-I. 13251-37

ŠOP KLJUČEV sem izgubila v Tivoliju. Najditelja naprošam, da jih odda proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 13259-37

PROŠNJE, vloge, prestave, dopisovanje, izterjavo, financiranje in vse druge trgovsko-posredovalne posle poverite komercialni pisarni Zajc Lojze, Gledališka 7. 13341-37

LONČAR FRANC, kleparstvo, vodovodna instalacija, vljudno sporočam p. n. strankam, da sprejemam vsa naročila zopet na telefon 20-14 (T. Korn, štev. tel. 20-14). 13407-37

O POSOJILIH na hiše in posestva dobite informacije: Ljubljana, Beethovnova 15, II., levo, pri »Jugo-Kredit«. 13286-37

NA TRGU sem pozabila v soboto dne 31. julija paket z moškim blagom. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi Jutra. 13274-37

PATENT SVINČNIK »Mont Blanc« sem izgubil v bližini glavne pošte. Pošten najditelj naj ga vrne proti nagradi na Prehranjevalni urad, palača Bata, I. nadstr. 13308-37

ZAMENJAM lepo svinjico, plemenko, 4 m. staro za prašiča, lahko je tudi starejši. Gostilna M[illegible] — Rožna dolina c. II, 3. 13[illegible]-37

PRODAM TRGOVINO z modnim in manufakturnim blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mo[illegible]«. 13[illegible]-37

REVEN DIJAK je izgubil v Dobrilovi ulici brkone na stezi ob Gradaščici dne 6. t. m. srebrno uro na zlati verižici, ki mu je drag spomin. Poštenega najditelja prosi, naj odda oboje proti nagradi ravnateljstvu klas. gimnazije v [illegible] ulici 1 ali na policiji. 13[illegible]-37

V SREDO POPOLDNE so mi bili na kopališču (Špica) pomotoma vzeti vsi dokumenti (lasciapassare), uradna legitimacija, osebna izkaznica na ime [illegible]kelstein Albin, Sv. Petra c. 46. — Najditelj naj iste odda proti nagradi na naslov, ki je na legitimaciji. 1311[illegible]-37

POLJSKEGA ČUVAJA za njivo v Mostah sprejme Predovič, Poljanska cesta št. 73. 13318-27

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani